

**identitás
és kultúra⁴ :
identity and
culture⁴**

57 IPARTANSZÉK

Ipartanszék füzetek No.5 Budapest, 2018

Kiadó :
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi
Egyetem, Építészmérnöki Kar,
Ipari és Mezőgazdasági Épülettervezési Tanszék
H-1111 Budapest, Műegyetem rkp. 3. K.251
www.ipar.bme.hu

Felelős kiadó és sorozatszerkesztő :
VASÁROS Zsolt DLA
Szerkesztette : DÁVID Dóra, TERBE Rita DLA,
VASÁROS Zsolt DLA
Köteterv : JUHÁSZ Veronika
Borítótér : BROTESSER Zsuzsanna
Tördelés és nyomdai előkészítés : CZIPOR Adrienn
Légifotó : Pécsi Légirégészeti Téma – SZABÓ Máté,
CIVERTAN
Fotó : ZACHER Bendegúz, VASÁROS Zsolt DLA
Angol lektorálás, fordítás : DÁVID Dóra,
DUNAY Katalin szakfordító és a Szerzők

Az erdélyi terepmunkát a Maros Megyei Múzeum,
a Humboldt Universitát Berlin
és a Narmer Építészeti Stúdió támogatta.

A projekt címe : A római limes mint európai
kultúrtáj

A mezőhegyesi felméréseket Mezőhegyes Város
Önkormányzata, a Mezőhegyesi Állami Ménes Kft.
és a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt.
támogatta.

A projekt címe : Ménesbirtok mint világörökség –
nagyléptékű kultúrtájai értékmentés

A somlói terepmunkát a Tornai Pincészet Kft.
és a Narmer Építészeti Stúdió támogatta.

A projekt címe : Somló – az észlelés rétegei
egy különös kultúrtájon

Címlapkép : Egy mezőhegyesi zabsiló torony
PhotoScan modelljének részlete, LOVAS Klára
és NAGY Gábor munkája

Minden jog fenntartva. Jelen kiadványt, vagy
annak részeit tilos reprodukálni, adatrögzítő
rendszerben tárolni, bármilyen formában vagy
eszközzel – elektronikus úton vagy más módon –
közölni a kiadó engedélye nélkül.

ISBN 978-963-313-295-1
HU-ISSN 2064-5325

© Ipari és Mezőgazdasági Épülettervezési
Tanszék és a Szerzők

Ipartanszék füzetek No.5 2018, Budapest

Publisher :
Budapest University of Technology
and Economics, Faculty of Architecture,
Department of Industrial
and Agricultural Building Design
H-1111 Budapest, Műegyetem rkp. 3. K.251
www.ipar.bme.hu

Editor-in-Chief and series editor :
Zsolt VASÁROS DLA
Edited by : Dóra DÁVID, Rita TERBE DLA,
Zsolt VASÁROS DLA
Layout : Veronika JUHÁSZ
Cover design : Zsuzsanna BROTESSER
Preprint and typesetting : Adrienn CZIPOR
Aerial photo : Aerial Archaeological Archive
of Pécs – Máté SZABÓ, CIVERTAN
Photo : Bendegúz ZACHER, Zsolt VASÁROS DLA
English proofreading : Dóra DÁVID, Katalin DUNAY
special translator and the Authors

The field research in Transylvania was sponsored
by the Mureş County Museum, the Humboldt
Universitát Berlin and the Narmer Architecture
Studio Budapest.

Title of the research project : The Roman Limes
as European Cultural Landscape

The field survey in Mezőhegyes was sponsored by
the Municipality of Mezőhegyes, the Mezőhegyes
National Stud-Farm and Educational-Farm Ltd.

Title of the research project : The Stud-Farm
as World Heritage – Large Scale Salvage
of the Cultural Landscape

The field research on the Somló Hill was
sponsored by the Tornai Winery Ltd. and
the Narmer Architecture Studio Budapest.

Title of the research project : Somló – Layers
of Perception on a Unique Cultural Landscape

Front cover : PhotoScan Image of an oat silo
in Mezőhegyes, compiled by Klára LOVAS
and Gábor NAGY

All rights reserved. No part of this publication
may be reproduced or transmitted in any form
or by any means, electronic or mechanical,
including photocopy, recording or any other
informational storage and retrieval system,
without requesting prior permission
in writing from the publisher.

© Department of Industrial and Agricultural
Building Design and the Authors

identitás és kultúra⁴ : identity and culture⁴

Ipartanszék füzetek No.5

IPARTANSZÉK

Mezőhegyes – a 2-es zabsiló
torony belső tere 2016 őszén
fotó: Vasáros Zsolt

Interior of the No. 2 oat silo
at Mezőhegyes in autumn, 2016
photo by Zsolt Vasáros

tartalom

content

8	:	VASÁROS Zsolt DLA: Kultúrtájról-kultúrtájra
12	:	PÁNCZÉL Szilamér-Péter: Rómaiak Szakadátan
16	:	HELFRICH Szabolcs DLA: Értékmentés Mezőhegyesen
20	:	TERBE Rita DLA: Hopoka Középső réteg Szoknya
24	a	Erdély-Szakadát_római őrtorony
28		a1 Érzékelés
30		a2 Látni és látszani
32		a3 (k)örzőpontok
38	b	Mezőhegyes_bolondtoronyok
40		b1 Szövet
44		b2 Eljövendő régmúlt
48		b3 Dolgostornyok
52		b4 Rejtett irányok
56	c	Somló_(ki)látópontok
58		c1 Érintő
62		c2 Kapocs
66		c3 Hexagon
70		c4 Tájpont
74	:	Résztevők
76	:	A Stürmer-díj

8	:	Zsolt VASÁROS DLA: A journey about cultural landscapes
12	:	Szilamér-Péter PÁNCZÉL: The Romans on Săcădat
16	:	Szabolcs HELFRICH DLA: Rescuing architectural value in Mezőhegyes
20	:	Rita TERBE DLA: Hopoka Middle Layer Skirt
24	a	Transylvania-Săcădat_Roman Watchtower
28		a1 Perception
30		a2 To see and to be seen
32		a3 pinnacles
38	b	Mezőhegyes_Fools' Towers
40		b1 Fabric
44		b2 Countrecycling
48		b3 Busytowers
52		b4 Hidden Directions
56	c	Somló_Lookouts
58		c1 Tangent
62		c2 Clip
66		c3 Hexagon
70		c4 Landscapepoint
74	:	Participants
76	:	The Stürmer Prize

A Somló északi lejtője
fotó: CIVERTAN, 2016

The northern slope of the Somló Hill
photo by CIVERTAN 2016

„A táj mindenekelőtt abban különbözik a természettől, hogy nincsen semmi dialektikus jellege, nem áll szemben a társadalommal, nem kapcsolja ki magából az emberi mesteriség jelenségeit sem. A tájba beletartozik az ember és az ember műve is. Fontos színe a város a hegy lábánál, a távoli falvak, a várromok és kolostorok, amelyek megváltoztatják a hegyek kontúrjait; sőt a közeli házak is. Mindezek etnikai vagy művészi milyensége még a tisztán természeti jelenségeknél is erősebben befolyásolja a táj jellegét.”

(Szerb Antal: Természet vagy táj / Nyugat 1940. 10. szám)

Az „identitás és kultúra” TDK művészeti szekciók sorában a 2016-os év volt a negyedik. Ugyanakkor ez volt az első olyan év, amikor nem csak az immár hagyományossá vált erdélyi helyszíneket és programokat javasoltunk, hanem két további, a tanszékünk által jól ismert „kultúrtájat” vontunk be a programba: Mezőhegyest és a Somlót.

Erdélyben 2013-ban a libánfalvi római őrtorony megidézése, 2014-ben Mikházán egy romnéző-kilátó tervezése, majd 2015-ben a Tompa tetőn egy bonyolult, római kori, I. és II. Világháborús maradványokat, sáncokat is magába foglaló együttes bemutatása volt a javaslatunk. 2016-ban a Mikházához közeli Szakadátton megtalált, szintén római őrtoronyhely képezte a pályázat tárgyát.

Az évek során felhalmozódott tapasztalatból kiindulva elhatároztuk, hogy kitágítjuk a feladatok körét és jellegét, a továbbiakban sem mellőzve a „Római Limes mint Európai Kultúrtáj” projekt kapcsán felmerülő helyszíneket. Tettük ezt azért is, mivel időközben megismertük a mezőhegyesi együttest,

“Landscape above all differs from nature in not having any dialectical character. It is not alien to society it does not shake off the marks of human presence either. The humans and humans’ work belong the landscape. It is painted with the town at the bottom of the hill, the distant villages, ruins of castles and cloisters and nearby houses changing the contours of the hill. The ethnic or artistic quality of these influence the character of the landscape even more powerfully than purely natural phenomena.”

(Antal Szerb: Nature or Landscape / Nyugat, vol. 10, 1940.)

The 2016 season was the fourth in the line of the “identity and culture” design competitions. Nevertheless, this was the first year when we did not only assign design topics from the well-known Transylvanian research, we expanded the range by two other cultural landscapes: Mezőhegyes and the Somló Hill.

Regarding Transylvania we have proposed multiple types of design topics: in 2013 evoking the Roman watchtower of Ibanesti, in 2014 the design of a ruin-lookout point in Călugăreni, and finally, in 2015 developing a proposal for introducing a complicated compound of World War I and II trenches and Roman remains was the task. In 2016 the assignment was focused on the Roman watchtower found on Săcădat, quite close to Călugăreni.

Based on our experience over the years, we decided to expand the range of tasks and locations, while continuing to deal with the possible places of intervention brought up by the “The Roman Limes as a European Cultural Landscape” project.

amely nagyléptékű, jelentős műemléki és egyedi gazdaságtörténeti emlékeket is magába foglal. A ménesbirtok a világ-örökségi cím várományosa, egyedi település-szerkezete, felhagyott épületei és különleges adottságai építészeti-tervezési feladatokat kínálnak, amelyek az egyetemi oktatás számos szegmensébe jól illeszthetők. 2016-ban nagyon specifikus, mára funkcióját veszített épületekkel, az ún. zabsiló tornyokkal foglalkoztunk, illetve erre vártunk építészeti válaszokat a pályázatokban. A Somlóhegy építészetével, táji és kulturális értékeivel jó néhány éve foglalkozunk nyári felméréstáborok és szakmai gyakorlat keretében. Több tervezési és zárthelyi feladat témája volt már a hegy és környéke, a TDK kiírásban pontosan nem definiáltuk sem a konkrét helyeket, sem a programokat, rábíztuk a tervezők és konzulenseik képzetére.

A TDK kapcsán ajánlott tervezési programokat immár nem egy közös örökség vagy helyszín, hanem jóval nagyobb léptékű összefüggések kapcsolják össze. Ez a fogalom az UNESCO tipológiában is megtalálható kultúrtáj. A kultúrtájaknak alapvetően három típusát különböztetjük meg, a kiírt TDK helyszínek meg is feleltethetők ezeknek a kategóriáknak. A „tervezett táj” egy, az ember által tudatosan tervezett és alakított tájkép, mint például a történeti kertek és kastélyparkok. Ennek szemléltetésére a legjobb példa a 2015-ben javasolt marosvécsi kastélypark „időgép” koncepciója, ott ugyanis a római erőd és a kastély, valamint a későbbi park és gyümölcsös sajátos átfedésben vannak egymással. Így a tervezett tájba visszaidézni szándékozott római világ különös feladatot jelentett.

Az „organikusan fejlődött tájnak” két altípusa a „fosszilis” táj és a „folyamatosan fejlődő táj”. Utóbbi jellegzetesen egy fejlődési folyamatot tükröz, amely fejlődés-változás napjainkban is aktív. Ez mind a Somlóhegyre, mind pedig Mezőhegyesre jellemző. A Somlóhegyen ugyan léteznek fosszilizálódott területek, de mivel a szőlőkultúra és a borkészítés újra a virágkorát éli, a táj is folyamatosan

alakul a mai kor igényeinek és technológiájának megfelelően. Sok esetben bántó és indokolatlan a régi pincék-présházak lebontása, amelyek a korszerű művelés útjában állnak, míg esetenként helyénvaló az egykor nagy, ám a 20. század során felparcellázott területek újraegyesítése. Vitatható a régi, szerényebb kivitelű teraszok és dűlőutak nagyobb szabású kiépítése, mindez sokak szemében a hegy karakterének durva megváltoztatását is jelenti, másrésztől azonban napjaink magas minőséget képviselő bortermelésének feltétele, a fejlődés egyértelmű mai korenyomata. Történt néhány léptéktelen, talán túlzónak ható infrastrukturális beavatkozás, de a Somló még mindig az egyik legszebb példája a hegyi szőlőművelésnek. Ennek évezredes, a tájjal együtt élő lenyomatait még mindig látjuk-érzkeljük, ez alapul szolgálhat a jövőben a Világörökségi jelölés, majd a cím elnyerésére.

A mezőhegyesi együttesből tervezési feladatként kijelölt, különösen a termőterületeken szinte zárvánnyá vált zabsiló tornyok és környezetük inkább „fosszilis” tájnak számítanak. Mivel eredeti funkciójukban soha nem működhetnek újra, és egy új lehetőséget kínáló hasznosítás is elsősorban a történelmi-kulturális jelentőségükön alapulhat, már a harmadik fő kategóriát is érintjük, amely az „asszociatív táj”. A fogalom első sorban jelképes, szimbolikus tájakat takar, amelyek vallási, művészeti és történelmi eseményekhez kapcsolódnak, elsősorban emlékhelyek, csataterék, felhagyott bányák, vagy más, történetileg jelentős események színterei.

A Szakadátan fellelt és bemutatásra javasolt római torony-hely egyértelműen „asszociatív táj”, egy letűnt, de kulturálisan fontos, sajátos közös örökséget képviselő korszak lenyomata, túlmutat a „fosszilis táj” fogalmán. A legfeljebb tucatnyi katona által lakott torony és annak környezete, a biztonsági okokból végzett erdőirtások és a túléléshez szükséges kemencék, tárolók létesítése, majd a határvidék későbbi feladása egyfajta fosszilizálódásként is értelmezhető.

Azonban a római világ kulturális jelentősége miatt a 2013-ban megkezdett „Római Limes mint Európai Kultúrtáj” interdiszciplináris projektünk pontosan ennek a fogalomkörnek az átértelmezését célozta. Nem csupán a római időkben volt itt határvidék, hanem a középkorban Erdély és Székelyföld területének is ez volt bizonyos értelemben a határa, majd a két világháború alatt többször is itt húzódtott az ütközőzóna. Ezért értelmezzük organikus vagy tervezett helyett inkább asszociatívként ezt a tájat, és napjainkban, kortárs és építészeti megközelítéssel így jelenthet számunka és a jövő számára valami érdekeset, érdemlegeset, tanulságosat.

A kötet összeállításában és a projektek helyszíni előkészítésében résztvevők az impresszumokban szerepelnek, köszönet illeti mindnyájukat és természetesen az írások szerzőit is munkájukért. A feladatok előkészítésében Helfrich Szabolcs és Bartók István mellett Gaul Cicelle vállalt ismételt jelentős szerepet, továbbá Dobai János tanszék-vezetőként támogatta a projekteket. Köszönet illeti a TDK zsűri tagjait és az opponenseket, akik a zsűri munkáját és egy igazságos értékelés kialakítását segítették. A kari TDK konferencia szervezéséért és annak lebonyolításáért Vukoszályev Zorán és Urbán Erzsébet munkáját külön köszönet illeti!

We did so also because in the meantime we got familiar with the collection of buildings on Mezőhegyes that include important large-scale, unique monuments of cultural and agricultural history heritage. The horse breeding estate is nominated to become a World Heritage Site and gives us a considerable number of architectural tasks as well due to its special settlement structure, abandoned buildings and other unique features that can be incorporated into numerous fields of university education. We focused on the oat silo towers in 2016, which are very specific, now functionless constructions, and we were expecting architectural answers for their reuse in the competition entries. The area on the Somló Hill with its picturesque landscape, special architectural heritage and cultural value has been the scene for multiple summer survey programs and internship projects. In academic year the Hill was assigned several times as design tasks on multiple levels, however, in the competition briefs we did not specify the exact location nor the function, we trusted the students' and teachers' imagination to find valuable proposals.

The design briefs of the Scientific Students' Association competition are now connected by a much broader concept than the location or a common heritage. This concept is the cultural landscape, as described in the UNESCO terminology. There are three different types of cultural landscapes, the topics of the competition briefs are in correspondence with these. The category “clearly defined landscape designed and created intentionally by man” is the first of these, which includes for example garden and parkland landscapes for aesthetic reasons. A good illustration of handling such areas is the “time machine” concept of the castle garden of Brâncovenesti from 2015, where the Roman fort and Castle, as well as the ulterior park and fruit garden are quite uniquely layered. Thus, evoking the Roman world into the designed

landscape was a challenging task.

The “organically evolved landscape” type has two sub-categories: “relict (fossil)” landscapes and “continuing” landscapes. The latter reflects on a continuous development process, where change is happening actively even today. Among our scenes the Somló Hill and Mezőhegyes belong to this category. Even if on Somló Hill you can see the traces of fossilized territory, as viticulture is flourishing today again, thus the landscape is continuously transformed to fit the technologies and requirements of our age. In lots of cases it is indelicate and undue to demolish the small, old press houses, however, in some cases reuniting the huge estates that were fragmented into small parcels during the 20th century is a positive change. Widening the traditionally small paths and terraces is dubious for many, too, although the high-quality wine production of these days depend on the adequate environment, which means that the large-scale construction works are becoming an imprint of today's development. There have been some unreasonable, excessive infrastructural interventions, but Somló is one of the most beautiful wine regions nevertheless. The millennial traces are living with the landscape, which can be the basis for the World Heritage recognition in the future.

The oat silo towers in Mezőhegyes that were assigned as design tasks for the competition make up a fossil landscape. They are standing in the fields as lonely inclusions. Since they will never fulfil their original function again, and a reuse proposal with fresh ideas can only be based on their historic-cultural importance, we are approaching the third main category, the associative landscape. The term refers primarily to a symbolic landscapes related to powerful religious, artistic and historic events. These are the scenes of memorials, battles, abandoned mines or other, historically important events.

The place of the Roman watchtower in Săcădat is unambiguously an associative landscape, it contains the traces of a by-gone, culturally extremely significant era. The phenomenon is beyond the idea of the fossil landscape by far, even though the remains of the tower and its environment used by a dozen soldiers, the clearings cut for safety reasons, the stoves and the storages and the final abandonment of the frontier can be interpreted as a process of fossilization. However, we aimed to rephrase this concept due to the cultural significance of the Roman world through the work of our interdisciplinary project titled “The Roman Limes as Cultural Landscape” that we launched in 2013. The area in question was not a border only in the Roman Age, it served as a separation line between Transylvania and Székely Land in the Middle Ages, furthermore, the front line was here multiple time during the course of the two World Wars. The set of these events make the landscape rather associative than fossilized or organic, and with this interpretation and an architectural, contemporary approach we have the chance to find something interesting, worthy and edifying related to it today and in the future.

The imprint contains the list of names of those who participated in the work on the sites and in editing this booklet, we highly appreciate their work, as well as the Authors for their contribution. Szabolcs Helfrich, István Bartók and Cicelle Gaul have again taken up an immense amount of work in the preparation of the tasks, and János Dobai as Head of Department supported the projects, all of the participants are thankful for them. We highly appreciate the contribution of the members of the jury and the opponents, who helped the work of the jury and a just evaluation process. For the organization and management of the competition of the faculty we are especially thankful for the work of Zorán Vukoszályev and Erzsébet Urbán.

Szakadát – a római torony helye
Vármező felett
Pécsi Légitérészeti Téka
49214
fotó: Szabó Máté

The site of the Roman watchtower
at Săcădat, above Câmpu Cetății
Aerial Archaeological Archive of Pécs
Nr. 49214
Photo by Máté Szabó

Traianus császár véres háborúit követően indulhatott meg a II. század elején az új római tartomány, *Dacia* közigazgatásának és védelmének megszervezése. A Kárpátok hegykoszorújával övezett vidék egyrészt természetes védelmet nyújtott a hódítóknak, ugyanakkor a Birodalom megszokott, lineáris határvédelméhez képest új helyzetet is teremtett, hiszen tagoltsága a területet jól ismerő ellenség számára is számos lehetőséggel kecsegtetett. A tartomány nyugati felében kiépült *legio* és a fő útvonalak mentén – a tartomány belsejében – felépült segédcsoportok fontos szerepe volt a mélységi védelem biztosításában. A határvonalra kerülő segédcsoportok képezték a körkörös védelmi rendszerben a külső védelmi vonalat, ők ellenőrizték a határokat és a hadsereg ellátásában is fontos szerepet játszó úthálózatot. A tartomány külső védelmét alkotó segédcsoportok rendszere a hegységek lábánál, stratégiaileg meghatározó pontokon, és egymástól nagyjából egyenlő távolságban épült ki. Előterükben a határ őrzését és a forgalom ellenőrzését völgyzáró sáncok és egy átfogó őrs- és jelző-torony rendszer biztosította.

A Maros Megyei Múzeum irányításával a marosvécsi (Brâncovenesti), a mikházi (Călugăreni) és a sóvárad (Sărăteni) segédcsoport táborokban is folynak kutatások, de jelentős szerepet kapott a táborok előterében húzódó védvonal elemeinek az azonosítása is. Habár több őrtorony helyét sikerült már meghatározni, és a felmérésükön túl némelyikben már ásatásra is sor került, a római határról alkotott képünk mégis foghíjas.

Az elmúlt időszakban, a tájban rejlő nyomokat igyekeztünk átfogóan elemezni és számos esetben találtunk átfedést a római lelőhelyek és más korszakok (őskor, középkor, I. világháború) erődítésein

Emperor Traian could start organising the protection and administration of the new province, *Dacia*, at the beginning of the 2nd century, after having finished his bloody Dacian wars. The land enclosed by the ridges of the Carpathian Mountains provided natural protection for the conquerors, at the same time, it created an unusual situation compared to the Empire's linear border protection system, since the fragmented area provided many opportunities to attack, for an enemy familiar with the area as well. The legionary fortress located in the western area of the province and the auxiliary forts built along the important roads of the province had an important role in the overall defence of the territory. The outer line of the concentric defence lines were made up of the auxiliary troops assigned to the frontiers, they were safeguarding the borders and the roads for the supply of the army. The system of auxiliary forts providing the peripheral defence line were located at the foot of the mountains, on strategically optimal locations. In their foregrounds trenches were blocking the valleys and a thorough watchtower and signal tower system ensured the supervision of the roads.

Research is being conducted in the auxiliary forts of Brâncovenesti, Călugăreni and Sărăteni under the coordination of the Mureș County Museum, and there is special focus on the identification of the defensive elements in the foregrounds of the forts as well. Even though a few watchtowers have already been found and documented, our understanding of the Roman borderline is still not complete.

During the course of recent research we were aiming to comprehensively analyse the traces in the landscape,

helyválasztásánál, de közeli fekvésük mellett az elhelyezésükben meghúzódó stratégiai elgondolások eltéréseit is felfedezhettük. Míg például egy római ellenőrzőpont helyválasztásában nem feltétlenül hangsúlyos a védelmi szerep, addig az erődítések, a várak és a világ-háborús állások építői erre figyelve keresték a tökéletes helyszíneket.

A Nyárad és a Szakadát-patak völgye között húzódó gerinc nyugati felén, egy kissé kiszélesedő részen épült fel 759 méter magasan a Szakadát-váraként ismert római őrtorony. A kelet-nyugati irányú gerinc a havasok felé Vármező után kezd meredeken emelkedni, nyugaton pedig a Szakadát-patak Nyárádba torkolásával ér véget. Északi és déli oldala meredek, legkönnyebben a gerincen haladva keleti irányból közelíthető meg. Érdekes módon, az őrtorony nem a legmagasabb pontra épült, tőle nyugati és keleti irányban is vannak magasabb csúcsok, amik a kilátást zavarják. Ezzel szemben a Nyárad völgyére, Vármező irányában, a Görgényi-havasok felé és a Sóvidékre is jó kilátással rendelkezik. A római tartomány belseje és a közeli mikházi segédcsoport tábor felé a Bekecs-tető is útját állja a közvetlen vizuális kapcsolatnak. A Tompa-tetőn található kettős őrtoronnyal viszont alkalmas időjárási viszonyok során jól volt a beláthatóság. Az őrtornyot az I. világháborúban előretolt lövészállásként használták, erre a mély beásások és leletek is utalnak. A szakadati őrtornyot két irányból meredek hegyoldalak határolják, így legkönnyebben a havasok irányából, a gerincen lehet megközelíteni. Ennek az iránynak a kivételével jól védhető helyen fekszik, valószínűleg a Sóvidék felől a tartomány belseje felé haladó áruszállítást és utasforgalmat volt hivatott ellenőrizni.

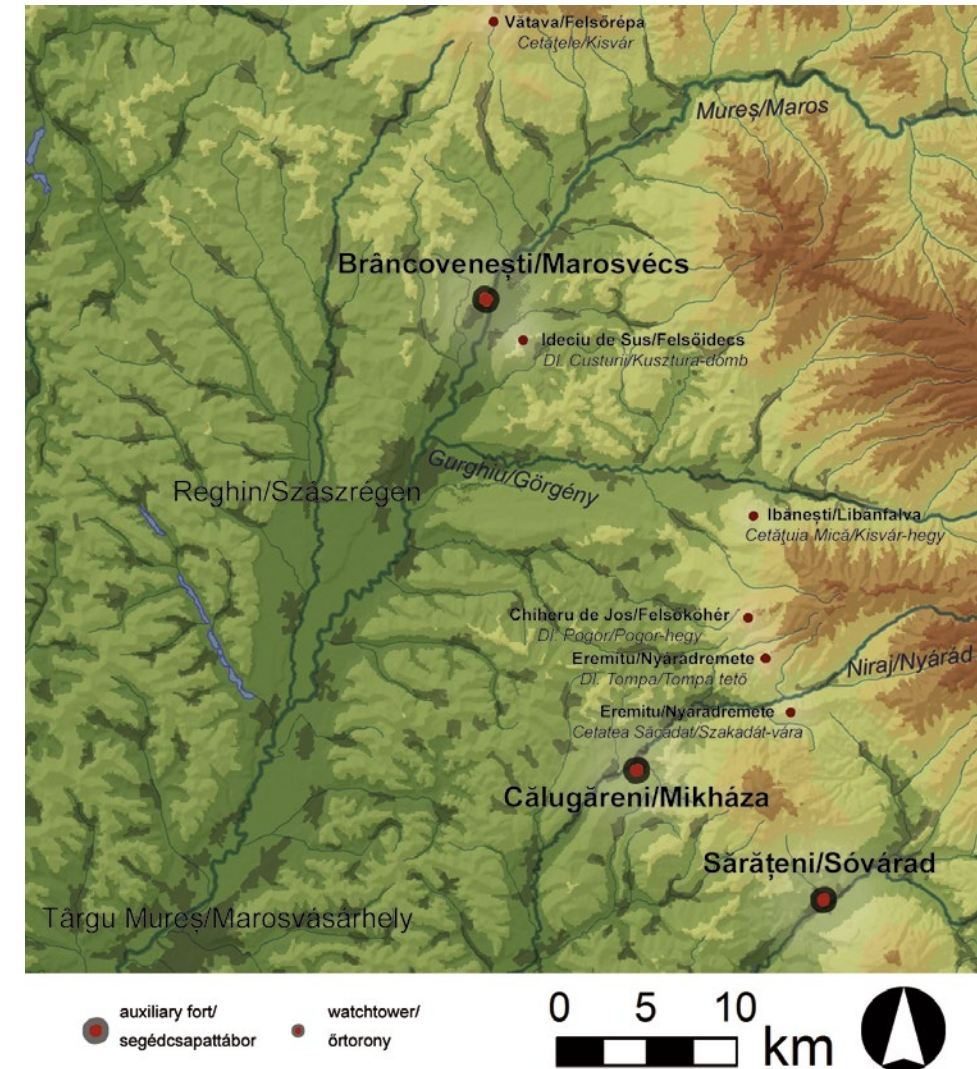
and in a number of cases we managed to identify similarities between the Roman finds and the locations of fortresses of other periods (i.e. Prehistory, Middle Age, World War I.). Even though these are very close to each other, in their location we can identify the different strategic plans as well. Meanwhile a Roman checkpoint is not necessarily located based on the principles of defence, the constructors of castles, fortresses and World War trenches were looking for the perfect place for that.

The Roman watchtower known as the Castle of Săcădat lies in on the western part of the mountain ridge between the Niraj and the Săcădat streams, on a somewhat broader area of 759 meters in height. The ridge spans in an east-western direction and starts climbing after Câmpu Cetății, in the west it descends into the influx of the Săcădat Stream into the Niraj Stream. The northern and southern slopes are quite steep, the easiest approach is from the eastern direction. Interestingly, the watchtower was not constructed on the highest point of the ridge, there are peaks to both directions that block the view. On the other hand the tower has a great view on the valley of Niraj, in the direction of Câmpu Cetății, the Gurghiu Mountains and the Salt district. The direct visual contact with the inland of the province and the fort of Călugăreni is blocked by the Becheci Peak. There was a good visual contact though with the double watchtower of the Tompa Peak under good weather conditions. The deep pits and the finds imply that the watchtower was used as an outpost in World War I. Except from the eastern direction the tower stands on a very well defensible area, probably it was assigned to supervise the trade and passenger flow coming from the Salt district and heading to the inner territories of the province.

A Maros megye területén húzódó *limes* szakasz készítette: Szabó Máté

The *limes* sector from Mureș County made by Máté Szabó

¹ Lásd/See: M. Futó/Sz. P. Pánczél/M. Szabó, Első világháborús harcok Dacia keleti határán. In: P. Kósa (szerk.), Várak kastélyok templomok. Evkönyv (Pécs 2014) 124–127; C. Höpken/Sz.-P. Pánczél/M. Szabó/A. Szabó/M. Fiedler/G. Döhner/A. Kosza, Wachtürme am Dakischen Ostlimes zwischen Brăncovenesti und Călugăreni (Jud. Mureș/RO). Archäologisches Korrespondenzblatt 46/2, 241–254; Sz. P. Pánczél/M. Szabó, Dácia keleti limese – a tájban élő történelem. In: P. Kósa (szerk.) Várak kastélyok templomok. Evkönyv (2015 Pécs) 94–97.

A 3-as zabsiló torony Mezőhegyesen
fotó: Vasáros Zsolt, 2016

The oat silo No. 3 in Mezőhegyes
photo by Zsolt Vasáros, 2016

Minden épület a funkciója mellett egyben korlenyomat is. Olyan, mint egy lakható, használható fosszília. Elkészültének pillanatában már meg is haladja az a kor, amiben létrejött, és azonnal megkövül. Változni csak komoly beavatkozások árán tud, ezért sokáig őrzi értékeit vagy éppen hibáit. Az érték felismerése és megfogalmazása nehéz feladat, míg a hiba könnyebben felismerhető. Így van ez az épületekkel, különösképpen az ipari- és mezőgazdasági tevékenységek kiszolgálására emelt épületekkel is. Ha ellátják és jól látják el a feladataikat, akkor szinte láthatatlanok. Ha rosszul vagy már nem látják el feladataikat, akkor pedig nagyon is láthatókká válnak. És jól láthatóak, mert jellegükből adódóan az épített vagy táji környezet domináns elemei, tájképfőformáló erőt hordoznak.

Ez utóbbi tulajdonságuk különösen izgalmas kérdéseket vet fel. Megfogalmazható-e állításként az, hogy az épületek értékét funkciójuk elvesztése után pusztán létezésük igazolhatja? Vagy a kérdés nem is ilyen egyszerű?

Tanszékünk, az Ipari és Mezőgazdasági Építésztervezési Tanszék rendszeresen foglalkozik ezzel és az ehhez hasonló kérdésekkel. Mit lehet kezdeni a mementóként megmaradt épített emlékekkel? Hol van a határ a pusztán materiális érték és az elvont érték fogalma között? Vagy ez a határ nem is létezik, csupán a fejünkben van meg? Valójában csak materiális érték épületek esetén önmagában nem is létezik, mindig kell lennie valami többletnek ahhoz, hogy az épület fennmaradjon, tovább éljen?

Az Ipari és Mezőgazdasági tevékenységek kiszolgálására létrehozott épületek minden korban nagyon speciális épületek voltak. Különös megítélésük, idővel háttérbe szorulásuk is ennek köszönhető elsősorban. Ezen épületek mindig nagyon

The buildings are not simply functional elements, they are imprints of the time. Like a liveable, usable fossil. At the moment in which we create the building, time overshoots it and the building hardens into stone. There is not an easy way to change it, so it keeps his own values and errors for decades. Identifying the real values is a difficult process but not so hard to recognize the errors. This is the case with buildings, too, especially with industrial and agricultural buildings. If these buildings are working well they are nearly invisible. If they work badly or they no longer fulfil their tasks, they are very-very visible. And they are clearly visible, because by their character they are the dominant elements of the built environment or landscape. They have the power to form the landscape.

This behaviour asks us very exciting questions. Can the mere existence of unused buildings verify their value, even in case the loss of their functions? Or the question is not that simple?

Our department, the Department of Industrial and Agricultural Building Design regularly seeks to deal with this and similar issues. How can we use the abandoned buildings? What is the difference between the material value and the abstract value? Or this difference exists only in our mind? Is an additional layer always needed for the renewal of abandoned buildings?

The industrial and agricultural buildings were very special buildings in any era. Their strange judgment, their low appreciation, is primarily due to this. These buildings have always been extremely rational and functional. The reduction of costs led to practical solutions, which suited the current era's technology. Therefore, these buildings are also the imprints of the

racionalis, sokszor extrém módon funkcionális épületek. A költséghatékonyság egyszerű, praktikus megoldásokat eredményezett az aktuális kor technológiai színvonalának és korszellemének megfelelően. Ezért ezen épületek az adott kor technikai fejlettségének lenyomatai is egyben. Számos mérnöki újítás vagy éppen kísérletezés ezeknél valósult meg elsőként. Nem véletlen, hogy a pre-modern mozgalom egyik leg többet citált épülete, a berlini AEG turbinagyár is ipari épület. Ugyanakkor az épített örökség épületei között viszonylag kevés az eredetileg ipari vagy mezőgazdasági funkciójú.

Fontosnak tartjuk, hogy hallgatóink az egyetemi éveik alatt megismerkedjenek az építészet és technika fejlődés, technikatörténet kapcsolatával, megismerjék az építészet e kicsit alulértékelt szegletét, ahol igazi építéstörténeti kincsekre és nem utolsósorban nagyon komoly építészeti kérdésekre, dilemmákra lehet bukkanni. Kiemelten kezeljük az építészeti értékek kutatását. Ezen értékek helyszíni dokumentálásával, a helyszínre és épületekre kiírt hallgatói pályázatokkal, diplomatervekkel veszünk részt abban az értékmentésben, amelyre mezőgazdasági és ipari múltunk megértéséhez és értelmezéséhez alapvető szükségünk van.

Ez a kutatás és interpretáció messze túlmutat az ipari építészet szegmensén. Az elemzéseken keresztül a napjainkban egyre inkább fókuszba kerülő fenntarthatósági kérdések szinte minden szintjét be lehet járni, legyen szó társadalmi, gazdasági, energetikai vagy éppen kulturális fenntarthatóságról. És bár manapság elcséppelten hangzik, de egyre inkább igaz a fenntarthatóság kapcsán sokat emlegetett kérdés, hogy képesek vagyunk-e ma úgy élni, hogy gyermekeink elől ne vegyük el annak lehetőségét,

hogy ők legalább úgy éljenek, mint mi tesszük a jelenben.

A nyári táborokban, a terepbejárásokon, felméréseken és ezek dokumentálásán keresztül ismerjük meg az épületeket, a jelenlét pedig az épületek településen belüli megítélésének megismerésében játszik fontos szerepet. Hallgatóinkkal helyben, valós problémákkal, valós kérdésekkel találkozunk. Ez az ismeretanyag segít megérteni az aktuális problémákat, rávilágít a valódi értékekre, és így támpontul szolgál a későbbi tervezési folyamatokhoz. Arra törekszünk, hogy a hallgatóink segítségével kortárs válaszokat adjunk a megőrzendő épített emlékeink kapcsán, legyen az átépítés, újrahaznosítás vagy rekonstrukció. A feladatoknál az építészeti eszköztár vonatkozásában nincsenek határok, kísérletezés zajlik, melynek egyértelmű célja és üzenete van: felejtünk el a funkciójukat vesztett, használaton kívüli épületek újrahaznosítási sablonjait, keressünk újszerű, valódi megoldásokat, amelyek minden esetben a sajátos, de igazi értékeket emelik ki. Sok esetben provokatív a végeredmény, ám a célt, azt gondoljuk, sikerül elérni, a tervek friss gondolatokat és új vitákat szülnek, amelyek egy-egy lépéssel előrébb visznek mindannyiunkat az épület-újrahaznosítás folyamatainak megértésében.

Ebbe a közös kutatási folyamatba remekül illeszkedik Mezőhegyes, egy különleges adottságokkal rendelkező település. Története és történelme okán ez a hely tobzódik az ipari és mezőgazdasági termeléshez kapcsolódó épületekben, a település méretéhez képest egyedülállóan nagyszámú műemléki védettségű épülettel rendelkezik. Az épület- és funkcióváltások – a majd százötven éven át tartó virágzás alatt – a cukorgyártástól a kötélgyártáson át

egészen a lótenyésztésig terjedtek. Az eredetileg hadilő-tenyésztésre létrehozott, katonai irányítás alatt álló telep rövid idő alatt egy teljesen önálló, szigorúan szervezett gazdasággá nőtte ki magát, melynek egykori gazdasági erejét a mai napig mutatja a jelenleg negyvennégy műemléki és tizenhat helyi védettségű épület. A módosult igények és a politikai-gazdasági változások a XX. század közepén hanyatlást indítottak el, melynek eredményeként mára az egykori dicső múltból a lótenyésztésen kívül szinte csak a rohamosan pusztuló épületállomány maradt meg.

Az „identitás és kultúra” tematika köré csoportosuló kutatások egyik helyszíne lett így Mezőhegyes, ahol a fentiekben felsorolt értékkeresést igazi terepmunkaként élheti és értheti meg minden résztvevő. Mezőhegyesi helyszínekre több diplomamunka és egyéni kutatás készült; jelen kötetben a 2016 őszi TDK pályamunkákból mutatunk be izgalmas példákat.

technical development of those times. Many of the engineering innovation or experimentation was carried out first at industrial buildings. It is no coincidence that the most cited pre-modern building, the AEG Turbinenfabrik in Berlin is an industrial building. However, among all the buildings that are noted as heritage to preserve, there are relatively few industrial or agricultural buildings.

It is important for our students to become acquainted with the relationship between architecture and technical development and technical history during their university years. It is important to us that our students get to know this undervalued corner of architecture where real historical treasures and, last but not least, very serious architectural issues and dilemmas can be found. Our department is committed to the documentation of existing values. We try to find different ways of revitalization through study projects and workshops in the university, it helps us understand our past.

This research and interpretation goes far beyond the segment of the industrial architecture. Through analysis, almost all levels of sustainability issues that are becoming more and more focused today can be touched. It can be social, economic, energetic or even cultural sustainability.

In the summer camps we analyze the buildings through surveys and through documenting them. Presence is very important in the process of the recognition between the connection of the town and the building. With our students we find real issues and real problems. This knowledge helps to understand current problems, highlights real values and thus serves as a reference to later planning processes.

Cooperating with students our aim is to give contemporary answers in many situations of built heritage. There are no limits to the architectural toolkit. Experimentation has its clear purpose and message: forget the well-known schemes of building recycling; look for new, realistic solutions that in each case highlight specific, true values. In many cases, the solutions are provocative, but we think that we can achieve our aim; the plans bring fresh ideas and new debates which are very important for us in the process of reusing.

Mezőhegyes, a town with special features fits well to this research process. Due to its history, this site has a huge built heritage linked to industrial and agricultural production. The building and function variants ranged from sugar production and rope production to horse breeding during the 150-year flourishing period. Originally the settlement was dedicated to horse breeding. But under the military control this town has grown into a fully self-sufficient, strictly organized economy within a short time. The former economic power of the settlement is well illustrated by the forty-four monuments and sixteen local protected buildings. In the middle of the 20th century the political-economic changes launched a very strong decline. As a result, besides horse breeding, almost only the building stock survived. This building stock is rapidly dying.

Mezőhegyes became one of the locations of departmental research, where the mentioned value-search can be experienced by all participants as real field work. We had many diploma works and individual researches about the built heritage in Mezőhegyes. In this volume we present some exciting examples of the Scientific Students' Association's competition entries.

A Somló hegy délkelet felől
fotó: CIVERTAN 2016

Somló Hill, southeastern view
Photo by CIVERTAN 2016

Hopoka

Középső réteg

Szoknya

Hopoka

Middle Layer

Skirt

Somló a szó, az íz, az élet, a sokat jelentő, a sokat adó, „Isten itt felejtett kalapja” (Vörösmarty Mihály), a „Teremtő spirituális olaja” (Hamvas Béla) és a „Térföldi remete” (Cseresnyés Sándor).

A somló szőlőtermesztés többszáz éves múltra tekint vissza, ahol a nagy főúri családok és egyházi rendek mellett családi borászatok is működtek. Ez a sokszínűség, a hagyományok, valamint az egyedülálló földrajzi adottságok mind hozzájárulnak a hely különlegességéhez. Ezt az erőt azonban az elmúlt száz év eseményei (filoxéria járvány, világháborúk pusztítása, az államosítás és rendszerváltás kívülről irányított birtokhatár-, és tulajdonos váltásai) meggyengítették. Nemcsak a hegy zárt világa, de a körülötte levő élet is jelentősen megváltozott. Az elmúlt évtizedek fellendülő borászata kapcsán vált ismét fontos célterületté, amikor két nagy gazdaság is működni kezdett a területen. Az újbóli fellendülés új folyamatokat indított el. A kisléptékű, sajátos somló karaktert adó épületek között tájidegen, aránytvesztett átalakítások, bővítések készültek, új, nagy épülettömegek, támfalak jelentek meg. Fokozatosan erősödik a terület gazdasági és látogatói forgalma, ahol a járművek egyre nagyobb teret kapnak. Mindezen folyamatok ellenpólusát képzik az elhagyott kispincék dűledező romjai, amelyek idővel kőhalmokká válnak. Bár ezek a fellendülő börturizmus kedvelt sétaállomásai, mégis arra intenek bennünket, hogy álljunk meg, nézzünk szét és vegyük észre, hogy milyen folyamatok részesei vagyunk. Ezt tették a helyiek a szomszédos településekkel összefogva, amikor közös tájegységi értéktárat hoztak létre. A lakosság bevonásával gyűjtik a „somló ízt”, nemcsak pohárban, hanem építményben,

Somló is the word, the flavour, life, with a lot of different meanings, providing a lot, “God’s hat left behind” (Mihály Vörösmarty), “The Creator’s spiritual oil” (Béla Hamvas) and “The recluse of open spaces” (Sándor Cseresnyés).

The viticulture of Somló goes back hundreds of years, where beside aristocratic families and religious orders there were some family wineries functioning as well. This versatility, the traditions and also the unique geographical features all add to the area being very special. However, this power has been weakened by the events (by the vinepest epidemic, the destruction of the World Wars, the changes in ownership and the changes of the borders of the estates forced from outside by nationalisation and the fall of communism) in the last hundred years. The area has become revitalised in the past decades owing to the thriving winemaking activity done by two large vineyards in the area.

This boom has kickstarted new processes. There were conversions and enlargements out of proportion compared to the scale of the local buildings, huge new blocks and retaining walls have appeared, all foreign to the area. The economical and touristic importance of Somló has gradually increased and thus traffic has taken over more and more of the place. All these processes create a counterpoint to the small deserted run-down cellars, which become only piles of stones after a while. Although these cellars are much appreciated by the participants of the thriving wine-tasting tours, they urge us to look around and recognise what processes we are a part of. This is exactly what the locals have done hand in hand with other towns

épületben, részletben, mindenben, ami-
ben értéket látnak, és tesszük ezt mi is
a majd' egy évtizede nyaranta folytatott
felmérő táborainkban is.

E háttérrel és gondolatokkal kapcsol-
tuk be az elmúlt években Somló hely-
színét tanszékünk tervezési programjaiba.
Első alkalommal a TDK keretében 2016-
ban, majd 2017-ben is különböző terve-
zési feladatokban foglalkoztunk a hegyvel.
Átfogó vizsgálatokat készítettünk, vala-
mint egy-egy konkrét helyszínre fókuszál-
tunk, mint például a Kilátó, a Vár, a Zirci
Apátság egykori préháza, a rompincék,
a Séd-forrás, ösvények, kilátópontok.
A TDK keretén belül a hallgatók nem
kaptak konkrét tervezési programot.
A cél az volt, hogy a fiatalok saját maguk
fedezzék fel a területet, vizsgálják meg
azt, s fogalmazzák meg építészeti jelen-
létüket és mértéküket. Ez utóbbi, a mér-
ték megtalálása kiemelt fontosságú,
hiszen fel kellett ismerniük, hogy nem
az az elsődleges cél, hogy házat, töme-
get tegyenek le, hanem hogy az értékeket
felismerjék, s kiemeljék úgy, hogy annak
megőrzése biztosítva legyen, s a hegyre
kirándulók számára is megtalálhatóvá
és befogadhatóvá váljon. Ugyanakkor
ügyelni kell arra, hogy a látogatók száma,
ott-tartózkodásuk ideje és tevékenységük
összhangban legyen a szőlőkultúrával
és annak művelőivel. Betekintő és ne
zavaró hatású legyen.

Ezt követően a Munkahelyek építészete
fél éves tárgyunk első kifeladatának
keretében évfolyamszinten foglalkoztunk
a területtel. Ebben a tervezési program-
ban azonban már konkrét helyszíneket,
telkeket, pincéket választottunk ki,
amelyekhez konkrét, de választható
tervezési témákat ajánlottunk. Így
jöttek létre a hegy életéhez kapcsolódó
kis, családi gazdaságok, mint például
sajtkészítő, pálinkaköztoló, vinotéka,

szőlő és tökmagolaj készítő épületek.

Tervezési programok kapcsán a hegy-
gyel, a hegy életével, és az ebben meg-
jelenő építészeti jelenlét mértékével,
erősségével, a választott funkció illesz-
kedésével, értékelismeréssel és bemu-
tatással foglalkoztunk.

A hegy zárt világ, szabályai, önálló
belső élete van. Nem gondolhatjuk,
hogy kívülről érkeve teljes bizonyos-
sággal mi magunk megoldjuk az életét.
Igyekeznünk kellett belülről látni,
a hegy részévé válni.

and have compiled a list of valuables.
They have been collecting the so called
"Somló flavour", not only in wine but
also in buildings and houses, in details
and everything they detected as
valuable.

This is how we embedded Somló
into the design programme of our
department. First we dealt with the hill
in 2016 and 2017 in the framework of
the Scientific Students' Association
(SSA) through different design tasks.
We made an extensive analysis beside
focusing on specific spots, for example
the Look-out Tower, the wine press
house of Zirc Abbey, some ruin cellars,
the Séd spring, some paths and other
look-out towers. The students did not
receive a specific design programme
within the SSA. We wanted the students
to discover the area for themselves
and to define their presence there as
architects and also to find the right
scale for their task. The latter was of
paramount importance as students had
to realise that their primary objective
was not to place a house or a block
into the area but to notice the values
and to highlight them in a way that they

could be kept intact but at the same
time could be made conspicuous and
comprehensible to hikers. They had
to make sure that hikers did not outstay
their welcome, ie.: the time of their visit
and their activities were in complete
harmony with the vineyard and their
grapegrowers. It was important to find
a solution that revealed the area but
did not intrude on privacy.

After this the area was addressed in
the first short task by all the students
of the same year during the first
semester. Within the framework of
this design programme, however, we
provided the students with specific
spots, estates, cellars that could have
been chosen as the topic of their
programme. This is how the following
programmes, all well-suited to the life
of the hill came about: small family
farms and connected buildings making
cheese, another where you could taste
Hungarian pálinka (a spirit made of
fruits), or taste wine, see how pumpkin
seed oil is made.

Within the design programmes we
dealt with the hill, with the life of the
hill, with the scale and strength of
architectural presence in the area,
with how well the chosen programme
suited the area and with recognising
and presenting values.

The hill is a closed system, it has its
own rules and its own inner life. We can't
possibly assume that coming from
outside we can solve all its problems.
We had to try and see it from within
and become a part of it.

Hopoka

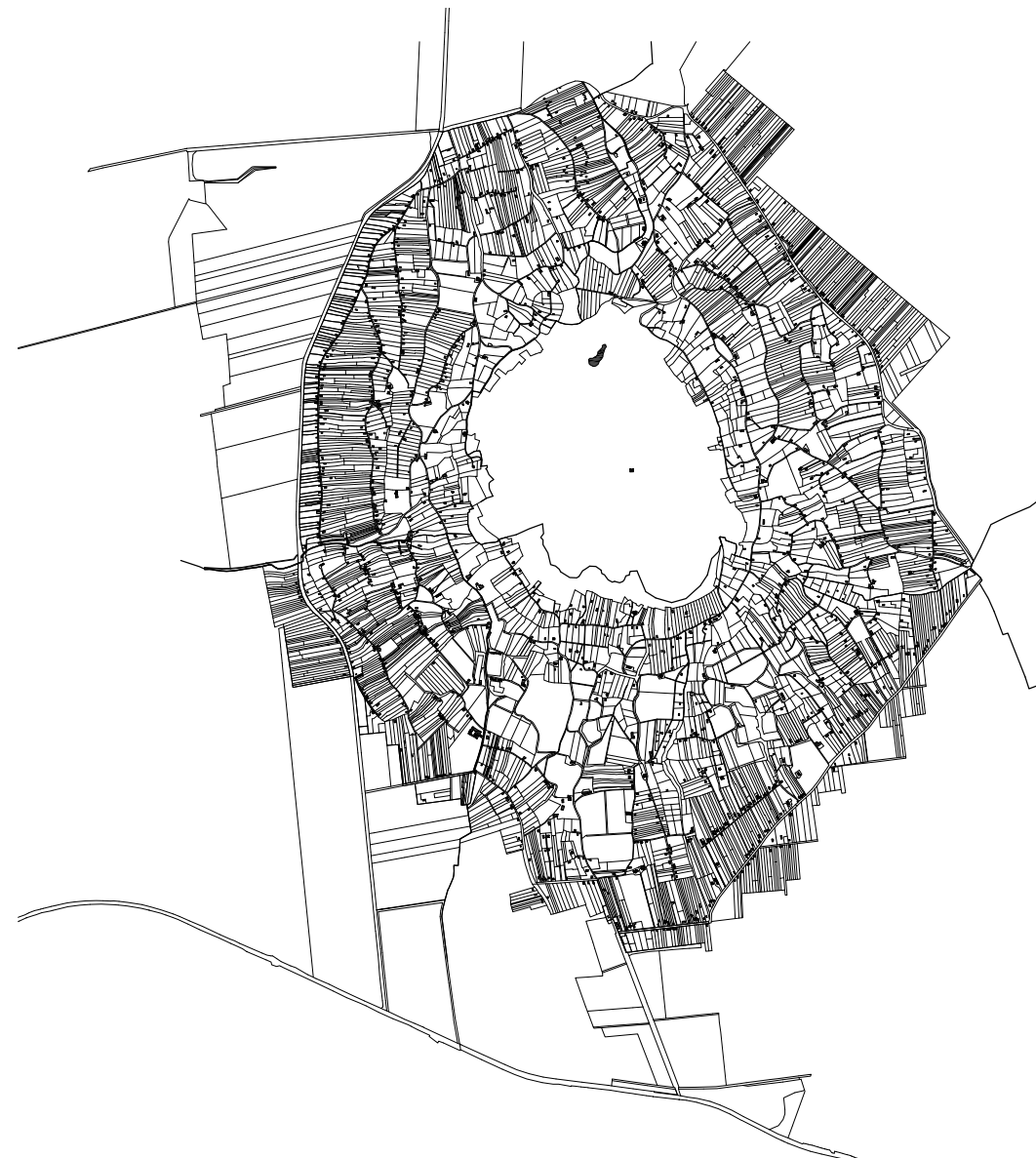
Középső réteg

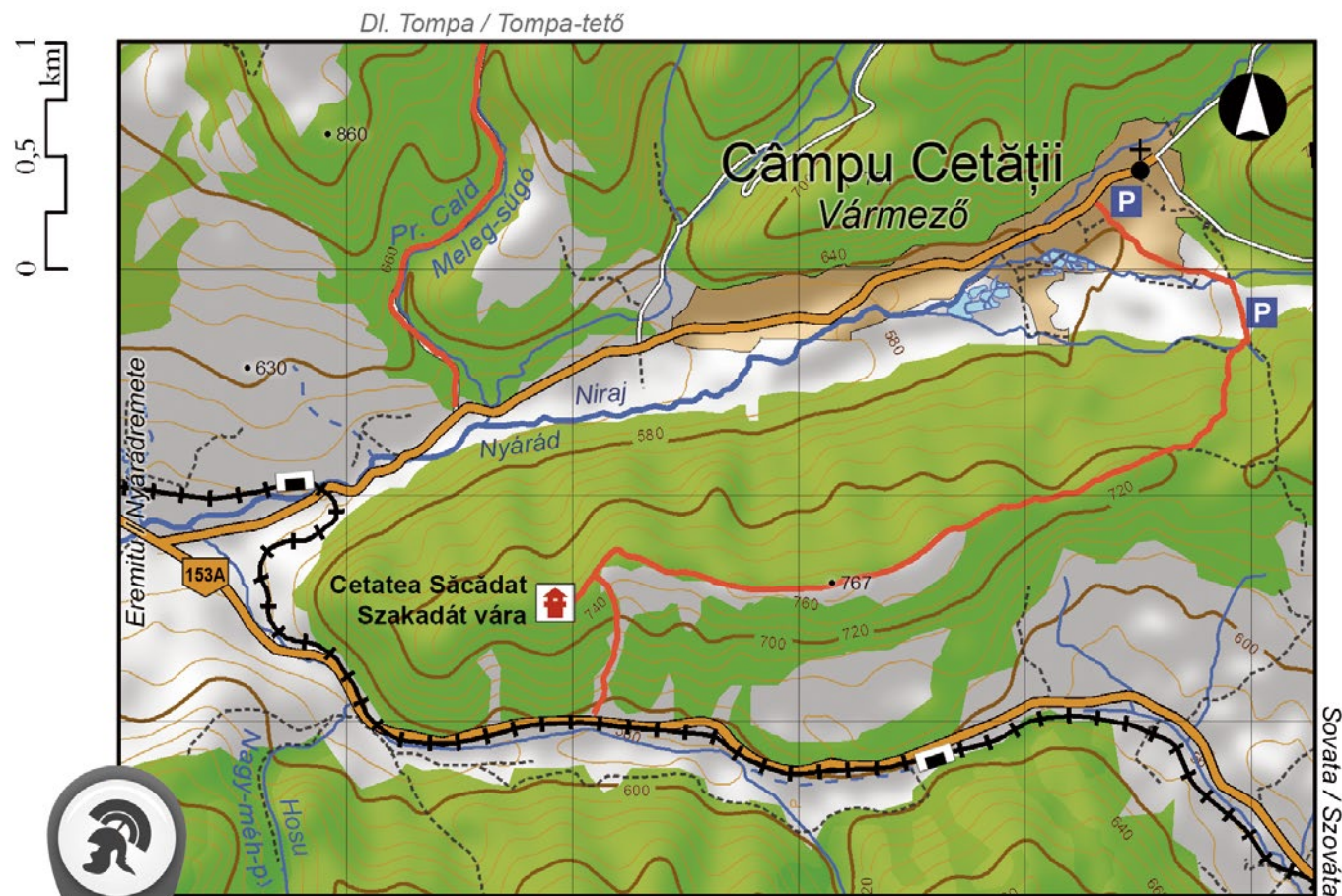
Szoknya

Hopoka

Middle Layer

Skirt

Ermitu, Cetatea Săcădat / Nyárádremete, Szakadát vára

Szakadát és környéke
készítette: Szabó Máté

Săcădat and its environment
made by Máté Szabó

A római kori Dacia határát különleges védműrendszer volt hivatott biztosítani. Ezen a területen, hegyek és völgyek között, ahol nem természeti akadály alkotta a birodalom határát, egyedi megoldásokra volt szükség. A hegláncok peremén egyforma magasságban elhelyezkedő őrtornyokat látótávolságon belül helyezték el egymástól. Az általában fa szerkezetű építményeket földsáncokkal vették körül, a sáncok még ma is kirajzolódnak a terepen. Ezekre a helyszínekre manapság meredek erdei utak vezetnek, kizárólag gyalogosan lehet Szakadátra is eljutni (www.limesdacicus.ro). A római időkben a tornyok környezete csupasz volt, mostanra az erdő körbenőtt. A libánfalvi, ehhez hasonló torony esetében annak feltárásakor arra következtettek, hogy egy háromszintes, fa-szerkezetű, földsáncsal körülvett épület lehetett.

A szakadati torony romjai jelenleg nagy fák alatt a Vármező és Szakadát közötti hegygerincen találhatóak, Vármező felől kb. 1 órnyira, ugyanakkor sokkal könnyebben megközelíthető a Szovátra vezető főút felől egy meredek kaptatón, völgyön keresztül. Az alternatív útvonal további előnye a főút mellett futó nosztalgiasút, amely ezen szakasza évek óta újra üzemel, itt egy új állomás létrehozása is elképzelhető.

A tervezési feladat egyrészt a főút mellett, a kisvasút mentén egy megálló/állomás kialakítása, az ide érkező látogatók tájékoztatása, irányítása, másrészt a hegyen a romok mellett a hajdani torony bemutatása, a helyszín megtapasztalhatóvá, élvezhetővé tétele felnőttek és gyerekek számára egyaránt. Fontos szempont a táj és a régészeti lelőhely tiszteletben tartása, de a beavatkozás mértéke szabadon alakítható.

The Roman Dacia was intended to be secured by a special defensive system. In this area, between mountains and valleys where there was no natural obstacle to form the border for the Empire, unique solutions were needed. The watchtowers were placed at the same level and within eyeshot from each other on the edge of the mountain range. The usually wooden constructions were surrounded by earth ramparts, outlines of which are still visible on the terrain. Nowadays steep forest paths lead to these sites, Szakadát (Săcădat) can only be reached afoot as well (www.limesdacicus.ro). During the Roman times the surroundings of the towers were clear of vegetation, but by now the forest has reclaimed the area. In the case of a similar tower at Libánfalva (Ibănești), the conclusion drawn from its excavation was that it could have been a three-story, timber-framed building surrounded by earth ramparts.

The ruins of the Săcădat tower are under the tall trees at the moment, on the ridge of the mountain between Vármező (Cămpu Cetății) and Săcădat, about an hour from Vármező. However, it can be approached more easily through a steep walk from the valley of the main road to Szováta (Sovata). Another advantage of this alternative route is the Nostalgia train running along the main road, this section of which has been operating again for several years now. Even a new station is realizable.

The design task on one hand is the planning of such a station, together with the appropriate information and orientation for visitors. On the other hand, it is to design the presentation of the former tower by the ruins, and to make the site observable and enjoyable both for children and adults. An important aspect is to respect the landscape and the archaeological site, the extents of the intervention are freely adjustable though.

szerzők
 Bedő László, Kovács Christopher,
 Vági Péter
 2. díj
 konzulens
 Vasáros Zsolt DLA, egyetemi docens

authors
 László Bedő, Christopher Kovács,
 Péter Vági
 2nd Prize
 consultant
 Zsolt Vasáros DLA, associate professor

Érzékelés

Perception

fotó: Zacher Bendegúz

photo by Bendegúz Zacher

Az utazásunk a vasúton kezdődik. A hegy lábánál megálló vonatról leszállva karcsú fehér oszlopok sora jelzi az ide érkezők számára az útírányt. A hófehér acél jelek az erdőben egészen a romokig kísérik az embereket. Az út végén egy nagy kerek objektum fogad. Ez az eszköz kortárs, de mégis felismerhető utalás az ókori római daruszerkezetre. Felérkezvén nem látunk mást a területen, csak ezt a furcsa hengerpalástot, melyet ha működésbe hoznak, a természetbe ágyazódott torony láthatóvá válik, mutatva, hogy egykoron ő egészében itt állt. A daruk és a különböző emelőszervezetek nem a modern kor találmányai, a nehéz terhek vertikális illetve horizontális mozgására már az ókortól kezdve leleményes szerkezeteket konstruáltak. A legnagyobb teherbírású római daru az úgynevezett „*polyspastos*” volt, amelyen öt csiga-sor kapott helyet, és az áttéteknek köszönhetően elegendő volt négy ember, hogy akár három tonnányi terhet is képesek legyenek megmozgatni ilyen módon.

A 3 méter átmérőjű acél kerék akkor lép működésbe, ha legalább két ember használja. A régi taposómalmok elve párosul a modern anyagok nyújtotta előnyökkel, az emberek mozgási energiáját egy megfelelő áttételű fogaskerék rendszer úgy alakítja át, hogy a kerék alatt lévő aknában található súlyos betontömböt felemeli, ez mozgatja a torony sarkain sorakozó függőleges alumínium rudakat. A „tömegidézet” öt perccig megtekinthető, majd egy mechanikus időzítő kioldása után a falak visszahúzódnak az eredeti állapotukba.

A függőlegesen elhelyezett keskeny alumíniumszálak egy homogén szövetet hoznak létre, amely transzparensen, de határozottan alkotja meg a torony tömegét. A lét és elmúlás itt egyszerre jelenik meg. Egy ember erejéből nem történik semmi, de ha az összefogás létrejön, a torony is megjelenik.

Our trip begins on the railway. A line of slender columns show the way to the visitors as they get off of the train at the bottom of the mountain. The snow-white steel signs accompany the people, across the forest, right to the ruins. At the end a huge, white object awaits. This tool is the contemporary but at the same time recognisable allusion of the Roman crane. Getting to the top, we can't see anything else on the territory but this strange cylinder which evokes the tower embedded into nature when brought to action. The cranes and different purchases are not the inventions of the modern age, even in ancient times rigs were engineered to move weight around more easily. The most heavy-duty Roman crane was the so-called “*polyspastos*” which was equipped with five tackles and thanks to the transmissions four people were enough in the treadmill to move even three tons of weight.

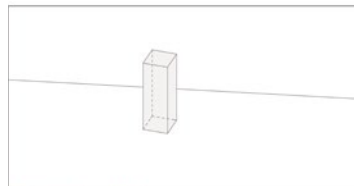
Because of the sensor of weight the wheel of steel of three meters in diameter starts working only when at least two people are using it. The mechanical configuration of old treadmills is merged with the advantages of modern materials: stronger steel wire, more abrasion-resistant spur wheels. The kinetic energy of the people is transformed by the system of spur wheels, so that it is able to lift the heavy concrete-slug, placed in the sink under the wheel. This weight is connected to the vertical steel bars which are lined up along the corners of the tower, hereby when the stone is being lifted the bars are drawn out and the tower is made visible. The “volume vision” is visible for five minutes, then – after the mechanical timer releases the structure – the walls sink back to their original position.

The vertically placed narrow piles of steel create a homogeneous fabric that evokes the volume of the tower transparently, yet expressively. Existence and fate show up here at the same time. Nothing happens for the power of one single person, however, with joint effort the tower shows up.

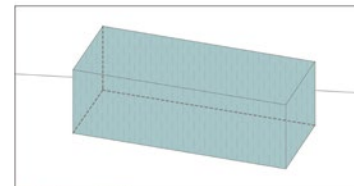

Érzékelés

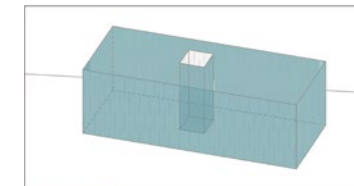
Perception

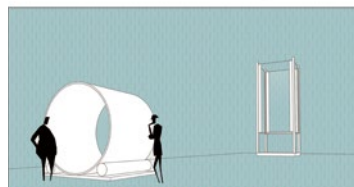
helyszín a római korban
location in the Romantic era

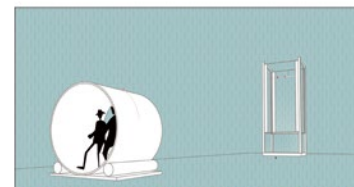
helyszín napjainkban
location nowadays / forested area

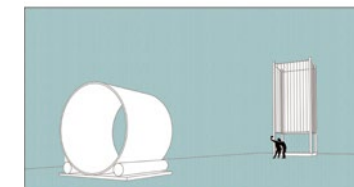
helyszín a jövőben
location in the future / the old mass appears as a negativ square

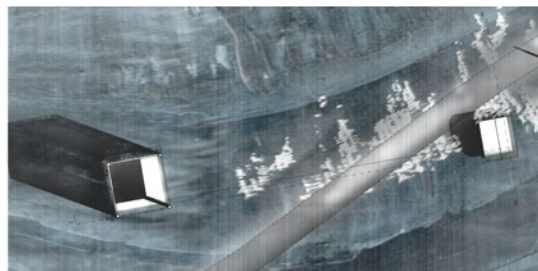
megérkezés / kíváncsiság / nincs torony élmény
arrival / curiosity / there is no tower-treat

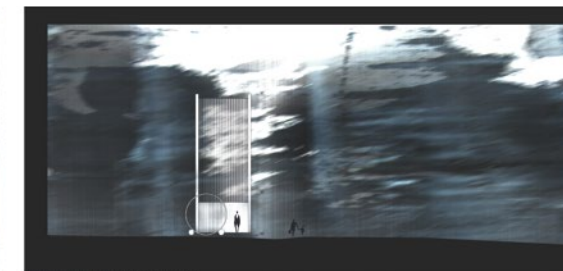
a taposókerék működésbe hozása létrehozza a tornyot
the actuation of the treadwheel creates the tower

a torony élmény megtapasztalása
to experieance the tower-treat

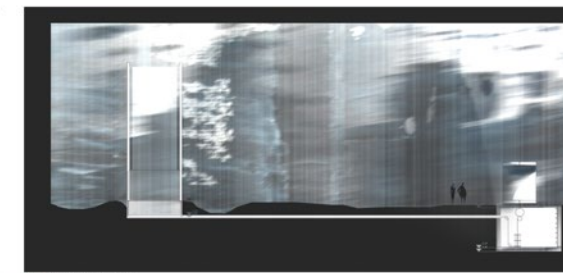
Nézet / Ground Plan m=1:100

Nézet / Eastern facade m=1:100

Nézet / Southern facade m=1:100

Nézet / Section m=1:100

szerzők
 Adám Liliána, Posta Ferenc
 Stürmer-díj
 konzulensek
 Lőcsei Vera és Sági Gergely építészek,
 Vasáros Zsolt DLA, egyetemi docens

authors
 Liliána Ádám, Ferenc Posta
 Stürmer Prize
 consultants
 Vera Lőcsei and Gergely Sági architects,
 Zsolt Vasáros DLA, associate professor

Látni és látszani

To see and to be seen

Az egykori őrtorony helyére kilátótornyot tervezünk, amely a hely múltbeli jelentőségét is hivatott érzékelteni. Az építmény egyfelől az ideérkező turisták számára a völgyből látható, másrészt, az őrtornyokhoz hasonlóan, rálátást biztosít a környező területekre. A Római Birodalom idejében a hegytetőt gyér növényzet takarta, védelmi okokból is tisztították a környezetet. A római katonaság visszavonulásával a hely elvesztette a funkcióját, a torony romjai az enyészetté váltak. Az eltelt majd' két évezred alatt a táj többször átalakult, igazi 'kultúrtájja' vált. Most éppen erdészeti gazdálkodás folyik a területen, így ha ma szeretnénk megcsodálni a környező panorámát, akkor magasabbra kell merészkednünk. Így a tervezett toronynak megközelítőleg kétszer olyan magasnak kell lennie, mint a régi őrtorony.

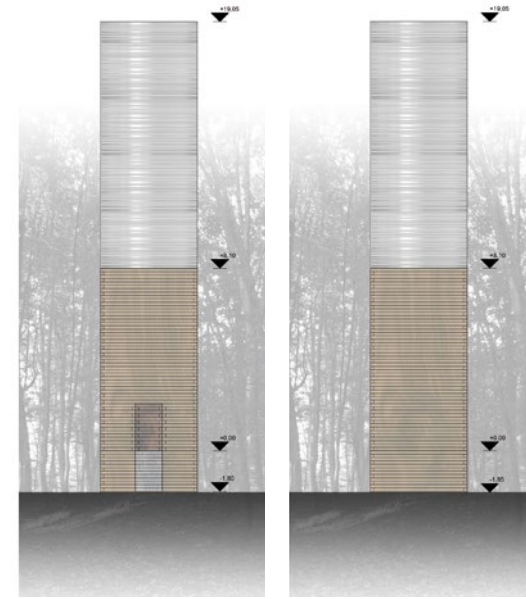
Az alsó rész szabályos négyzet alapú hasáb, boronaszerkezetű faépítmény, amely a környék múltjának egyik legfontosabb szerkezete. Az ezen felül épülő rész polírozott fémlemez burkolatot kap, mely tükörként viselkedik, ezáltal a környező fákat jeleníti meg a homlokzaton. Annak érdekében, hogy a tükröződő kép izgalmasabb legyen, a fémlemezeken különböző szögekben rögzítettek, ezáltal a lemezeken más-más kép jelenik meg, sajátos „káprázat” alakul ki. A szerkezet kialakításánál fontos szempont volt a hely értékének megőrzése, így arra törekedtünk, hogy kevésbé bolygassuk meg a régészeti rétegeket. Ennek érdekében a kilátót középen, egyetlen „ponton” támasztjuk le. A bejárat – a római őrtornyokhoz hasonlóan – a megmaradt földsánc tetejétől feljebb kerül kialakításra, az ide felvezető lépcső szintén nem támaszkodik le a földre, ezáltal a teljes kilátó lebegő hatást kelt.

Our decision is to build a new viewpoint to the site of the one-time watchtower representing the past significance of it as well. The edifice on one hand is visible from the valley for the tourists arriving here, on the other hand – as the watchtowers in the past – it provides visibility to the surrounding landscape. In the age of the Roman Empire there was a lack of vegetation on the top of the hill, presumably they even cleaned the environment due to military purpose. With the retreat of the Roman military, the spot lost its function, the ruins of the tower perished. During the past two millennia the landscape changed several times, it became a real cultural landscape. Nowadays there is forest management in the area, so now we must reach higher to appreciate the view. The height of the designed viewpoint is approximately twice of the onetime watchtower.

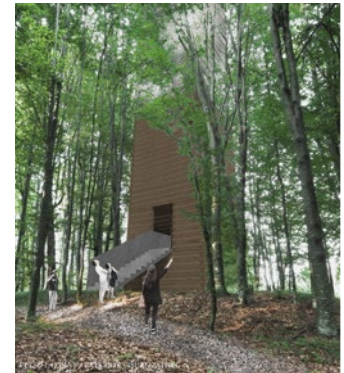
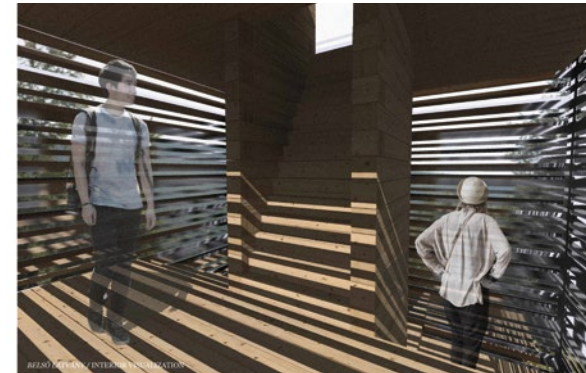
The bottom part is a regular square prism with a wooden structure that was the most common building structure and material of the region in the past. The facade of the upper part is made of polished metal which functions as a mirror, thereby it reflects the surrounding trees. The metal plates are fixed in different angles, so the different plates show diverse reflections, forming a unique illusion. When forming the structure we paid special attention to preserving the value of the site, we tried not to interfere with the archaeological layers. To achieve this, we connected the tower at only one point to the ground. The entrance – like in the case of the Roman watchtowers – is situated upper then the rampart, the stairs leading here is not connected to the ground either, so the whole viewpoint makes a floating impression.

HORIZONKÉPZŐK / FACADES M 1:1000

METSZET / SECTION M 1:300

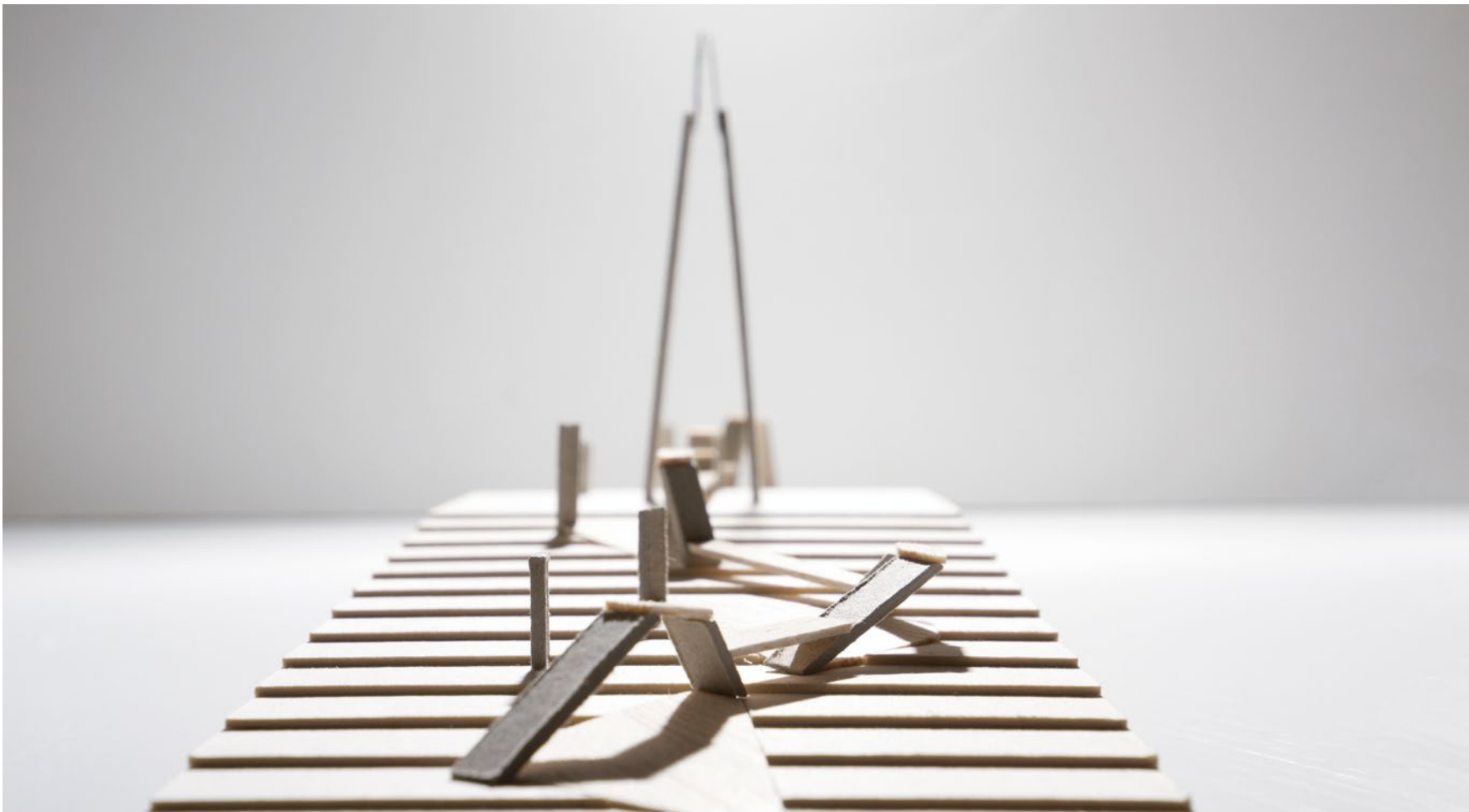

szerzők
Császár Dorottya, Ujlaki Ágota
3. díj
konzulensek
Szalai-Gere Judit építész,
Terbe Rita, egyetemi tanársegéd

authors
Dorottya Császár, Ágota Ujlaki
3rd Prize
consultants
Judit Szalai-Gere architect,
Rita Terbe, assistant lecturer

(k)örzőpontok

pinnacle

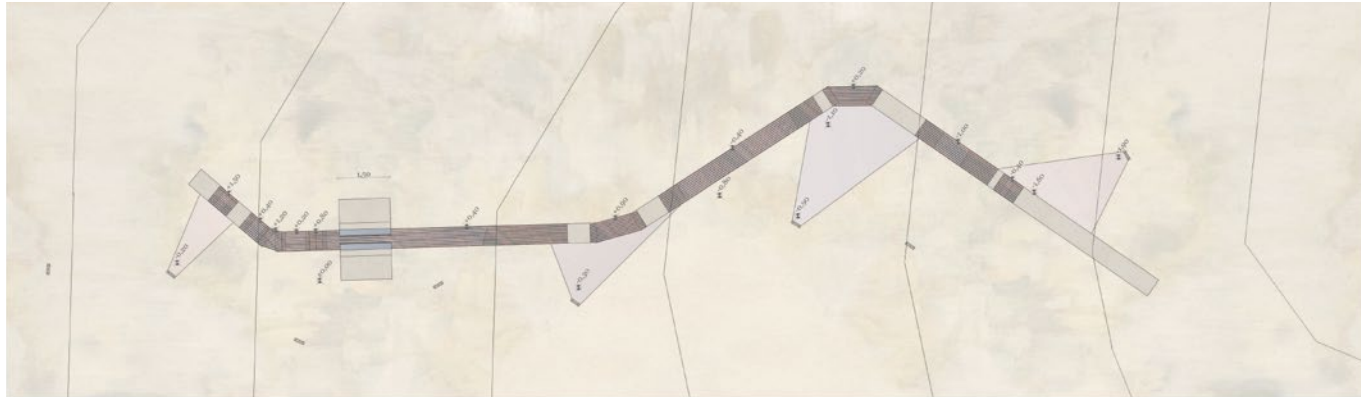
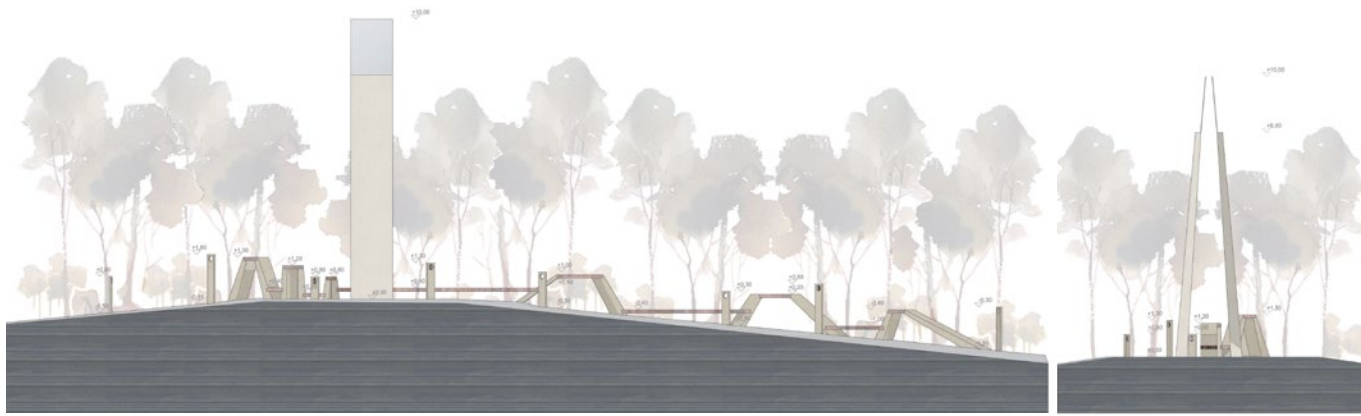

fotó: Zacher Bendegúz

photo by Bendegúz Zacher

A Római Birodalom idején a Görgényi havasokban hét őrtorony és nyolc katonai tábor védte a határt. A katonai táborok az őrtornyoktól 10-15 km távolságra helyezkedtek el. A szakadati építészeti beavatkozás a táborok és őrtornyok alapvető funkcióit (megfigyelés, jeladás, nyüzsgő élet) az egykori római épületegyüttes kicsinyített másaként jeleníti meg: az elhelyezett mászótornyokból (lásd római őrtorony) és az ezeket összekötő padokból (védőfal) álló pihenőhely, valamint az ezekhez kapcsolódó beton térelemek (katonai táborok) eszköztárával felidézhető a limes működése. A közelben húzódó nosztalgiasút tervezett helyi megálló-jától a völgyön keresztül érkező látogatót olyan kiránduló- és emlékhely várja, amely minimálisan avatkozik be a tájba, mégis interaktív módon emlékeztet: az erre járók maguk hozhatják működésbe az elhelyezett megfigyelőpontok fény- és hangforrásait (dinamóval működő lámpa, fémhúros szélcsengő), a beton térelemek elhelyezett lencsék segítségével az eredeti kétezer évvel ezelőtti perspektívába helyezkedhetnek, és az installáción elhelyezett vizuális és verbális információk segítségével tájékozódhatnak a régészeti feltárások eredményeiről. Installációnk központi eleme egy a fák lombkoronája fölé magasodó fényvisszaverő elemmel ellátott szimbolikus torony, a Szakadaton álló egykori torony kortárs újragondolása, mely mint egy őrtorony a római időkben nagy távolságból is észlelhető, és a falába vésett ábrák és szövegek segítségével a történelmi emlékek őrzésére is hivatott. Szándékaink szerint tehát a létrehozandó építészeti alkotás nem írja felül a szakadati hegygerinc természeti adottságait, ugyanakkor törekszik a tájegység történelmi múltjának feltárására.

About 2000 years ago seven watchtowers and eight castrums were responsible for the protection of the borders of the Roman Empire in the Alps of Görgény. The castrums were built 10-15 kms from the watchtowers. The architectural installation at Szakadati mountain introduces three basic functions of the watchtowers and the castrums (observation, signalling, sparkling life) as a reduced replica of the Roman building ensemble: the resting point including the climbtowers (cf. Roman watchtowers) and the joining benches (protecting wall), plus in connection with these the concrete elements (castrums) recall the operation of the limes. Visitors arriving through the valley from the planned stop of the railway nearby discover a memorial place and excursion destination that barely intervenes in the landscape, yet reminds them of the past in an interactive way: they can create sounds and lights placed in the observation stands (light with dynamo, metallic windbell), and can simulate the perspective of 2000 years ago through the lenses in the concrete elements. Visitors can get information about archaeological discoveries from written and drawn visuals on the installation. The central element of our installation is a symbolic tower, rising above the crowns of the trees with a light reflecting piece is the contemporary reinterpretation of the Roman tower on Szakadati. It recalls a watchtower one notices it from afar and it helps protecting the historical memories through texts and pictures engraved into its wall. According to our aims the architectural composition doesn't override the natural endowments of Szakadati's pinnacle but aspires to present the region's historical past.

Mezőhegyes – a 3-as zabsiló torony
belső tere 2016 őszén
fotó: Vasáros Zsolt

Interieur of the No. 3 oat silo
at Mezőhegyes in autumn 2016
photo by Zsolt Vasáros

Mezőhegyest II. József alapította azzal a céllal, hogy a birodalom hadseregét lovakkal lássa el. Az eredetileg katonai létesítmény idővel virágzó gazdasági központtá nőtte ki magát és megnyílt a civilek számára is. A XX. század elején fénykorát élő várost megtépázták a világháborúk, a hadászati technika és a gazdálkodási módok, a termelési formák átalakulása. Mára az 53 országos műemlék nagy része – istállók, magtárak, zabsilótornyok, stb. – elhagyatottan és üresen áll. Jövőjük, újrahasznosításuk lehetősége még megoldatlan kérdés.

Bolondtoronyoknak a zabsiló toronyokat nevezik. Ezekből a földeken magányosan álló épületekből mára 7 db maradt, közülük kettőt átalakítottak víztoronyná. Eredetileg a toronyokat zabszáritásra használták, kialakításuk egységes volt. A zabot zsákokban felhúzták az épületen kívül, majd a fenti ajtón keresztül beborították a torony belsejébe. A falazott épületet két irányban fordított V alakú, alul nyitott facsövek szűrték át. Ezek biztosították a szellőzést. Mire a takarmány a csövek között leért az épület aljába, megszáradt. Ott zsákba rakták és elszállították. A toronyok nyaranta heteken keresztül folyamatosan üzemeltek.

Feladat egy tematikus kerékpárútvonal keretében a bolondtornyok újrahasznosítására javaslatot tenni, akár eltérő felhasználással, akár egységes megoldással, a rekonstrukciótól a szállásépületig terjedő átalakítással. A kiírás „nagyvonalúsága” nem szab határt a képzelet szárnyalásának...

Mezőhelyes was established by Emperor Joseph II in order to provide horses for the army of the empire. The originally military establishment turned into a flourishing economic centre over time and welcomed civilians as well. The town that reached its splendour in the beginning of the XXth century was very badly hurt by the World Wars and the changes in the military and agricultural technology. Today there are 53 objects here – stables, granaries, oat silos, etc. – that have national cultural heritage protection, however, the majority of them are empty and in a very bad condition. Their future, the chances for their reuse is still an unanswered question.

The oat silos are called “fools’ towers”. There are seven left of these lonely buildings standing in the fields, two of them have been turned into water reserves. Originally they were used for drying oat, they were formed identically. The oat was pulled up to the towers in sacks on the outside, and then they poured the oat into the towers through a door on the top. The buildings were made of masonry structure, the interior was crossed with two, V-shaped tubs. By the time the fodder arrived at the bottom through these tubs, it dried out properly, so it was in a fit condition to be put in sacks again and to be transported. The towers were continuously working for weeks in the summers.

The design task is to make proposals for the reuse of the fools’ towers with the addition of thematic bicycle routes, either with a uniform or a diverse solution regarding the five elements. The function can range from reconstruction to the conversion into accommodation. The freedom of the assignment does not limit the flight of imagination...

szerző
Maklári Lili, Lukács Anna,
Tóth Annamária
1. díj
XXXIII. OTDK II. helyezett
konzulensek
Bartók István DLA, egyetemi docens
Vasáros Zsolt DLA, egyetemi docens

author
Lili Maklári, Anna Lukács,
Annamária Tóth
1st Prize
2nd Place, XXXIII. OTDK*
consultants
István Bartók DLA, associate professor
Zsolt Vasáros DLA, associate professor

Szöveg

Fabric

A TDK „Identitás és kultúra” szekció keretében a mezőhegyesi Bolondtoronyokkal foglalkozunk. Mezőhegyes már az ókortól kezdve fontos gazdasági település volt. 1785-ben létrehozták az első ménésállományt, 1830-ban kezdtek épülni a bolondtoronyoknak nevezett zabsiló tornyok, amelyekből mára összesen hét maradt fenn. Feladatunk javaslatot tenni ezek hasznosítására. Számunkra fontos olyan megoldást találni, ami felhívja a figyelmet a hely történetiségére, múltbeli jelentőségére, emiatt alapvetésünk mind a hét torony egy egységbe történő összevonását célozza. Hívószavunk a SZÖVET. Egy biciklis/gyalogos úthálózatot alakítunk ki, amely segítségével egy toronyból kiindulva bármely másik is megközelíthető, egy absztrakt, új kialakítású egyenes úton, tengelyen át. Ezen utak egysége szövetszerűen hálózza be a tervezési területet, mintegy új réteggént vetülve az eredeti képre. A zabsiló tornyok egy része interaktív bemutatótér formájában utal az eredeti funkciójára. Mások Mezőhegyes történelmét mutatják be, megint mások pihenő helyként szolgálnak az ide látogatóknak. A tornyok ilyesfajta modernizációja mellett kiemelt figyelmet fordítunk az eredeti jelleg megtartására, az 1800-as éveket idéző hangulat megteremtésére. Célunk egy olyan egységet létrehozni, ami arra készíti az ide látogatókat, hogy az utakat bejárva eljussanak mind a hét zabsiló toronyhoz és ezáltal megismerjék a hely történelmét, működését, sajátosságait.

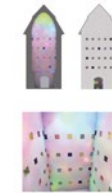
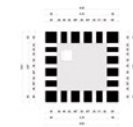
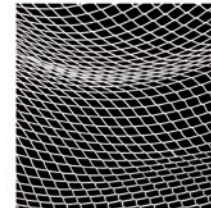
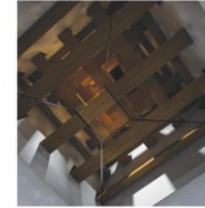
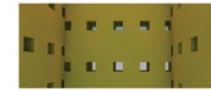
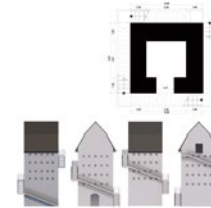
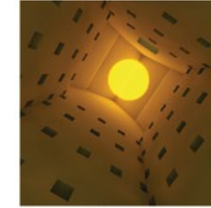
We have chosen to work on the Bolondtorony objects (Fools' tower) of Mezőhegyes for our project. This settlement has been playing an important role in the economy since the ancient times. The first stud-farm was established in 1785, and the construction of the oat silos or famously known as the Fools' towers started in 1830. Only seven of these are left standing today. Our task is to offer a solution to make them functioning again. Laying emphasis on the history and importance of the town is a major priority for us. Our fundamental principle is to create a unity of the 7 different towers and the main word of the project is the FABRIC. We would like to build a cycling/walking road system by which any tower can be approached from either of the others. The unity of this road system would cover the entire area as a new layer added to the original territory. The authentic function would be represented in some of the towers as an interactive exhibition. Others would demonstrate the history of Mezőhegyes while the rest would serve as a relaxing area for the visitors. In parallel with the above described modernization of the towers we still wish to conserve the authentic characteristics and recreate an atmosphere resembling the 1800's. Our main goal is to produce a unity that will inspire the visitors to discover all the seven towers by using the entire road system and as a result come to know the history, functions and the characteristics of this town.

*OTDK - National Scientific Students' Associations Conference

Szövet

Fabric

szerzők
 Erhardt Panna Sára, Péntes Ábel,
 Kiss Dávid
 2. díj, EHK-HK Prezentációs Különdíj
 konzulensek
 Bartók István DLA, egyetemi docens
 Terbe Rita, egyetemi tanársegéd
 Vasáros Zsolt DLA, egyetemi docens

authors
 Panna Sára Erhardt, Ábel Péntes,
 Dávid Kiss
 2nd Prize, EHK-HK Special Mention
 for Presentation
consultants
 István Bartók DLA, associate professor
 Rita Terbe, assistant lecturer
 Zsolt Vasáros DLA, associate professor

Eljövendő régmúlt

Countrecycling

fotó: Zacher Bendegúz

photo by Bendegúz Zacher

Mezőhegyes egykor magasan szárnyaló mezőgazdaságából mára a nosztalgia maradt. Városi beépítés helyett egykor egy strukturált rendszer alakult ki, ami követte a katonai lótenyésztés, lónemesítés igényeit. A hanyatlás bekövetkeztével viszont az arculatváltás helyett folyamatos az avulás, így a település sok tekintetben a periferiára került.

Mivel a lakosságban már nincs meg a közösségformáló erő, így a fejlődést is nehezen lehet újraindítani. Külső segítségre van szükség, hogy tiszta szemmel új lendületet adjon a településnek. A sajátos történelme miatt nem lehet csak turisták becsalogatásával fellendíteni. Tervünkönél sorvezetőnek választottuk az erős gazdasági múltat, hogy az biztos alapul szolgáljon a várható változásoknak.

A silótornyok manapság csak jelképként értelmezhetők, utalnak Mezőhegyes történetére, így ezeket ikonként kezeljük. Kellő távolságban helyezkednek el a központtól, egy olyan határhelyzetben állva, ahonnan a helyzetre való rálátás érvényesül a beilleszkedés helyett. Ezekbe az épületekbe különféle egyetemek hívhatók meg, hogy együttműködjenek a település fejlesztésében. A városi vezetők kapcsolatba léphetnek az oktatási intézményekkel, amelyek diákjai egy-egy féléves projekt keretein belül dolgoznak a térségben.

Az érintetlenség és távolságtartás a silótornyok berendezésében is megmutatkozik. Az ezerarcú épületnek egy sablont nyújtunk, amit akármilyen színnel megtölthetnek a beköltöző alkotók.

Mezőhegyes used to be a prestigious agricultural area but today it is much closer to the phrase: nostalgic. There is a strict network instead of the urban structure which depends on military horse breeding, and the demands of horse sublimation. After the setback, instead of a change of identity there have been constant fading. Through the years the future of the town became darker. They are completely on the periphery.

The reason for the slow restart of the development is the lack of strong ties within the community. They need a helping hand from an outsider, who can see clearly and can help to show the right way. Because of its history, the development can not come from tourism. What we want to emphasize is the strong economic history, which can be a strong foundation for the upcoming changes.

The oat silo towers are marks, icons, they tell the story of Mezőhegyes. They stand just far enough from the centre, being in this cut-off position where it's more about the insight than the integration. According to the program the institute would invite students from several university departments to take part in the development of these buildings. The town leaders can initiate to contact those schools where the students can work with them for a semester as a school project.

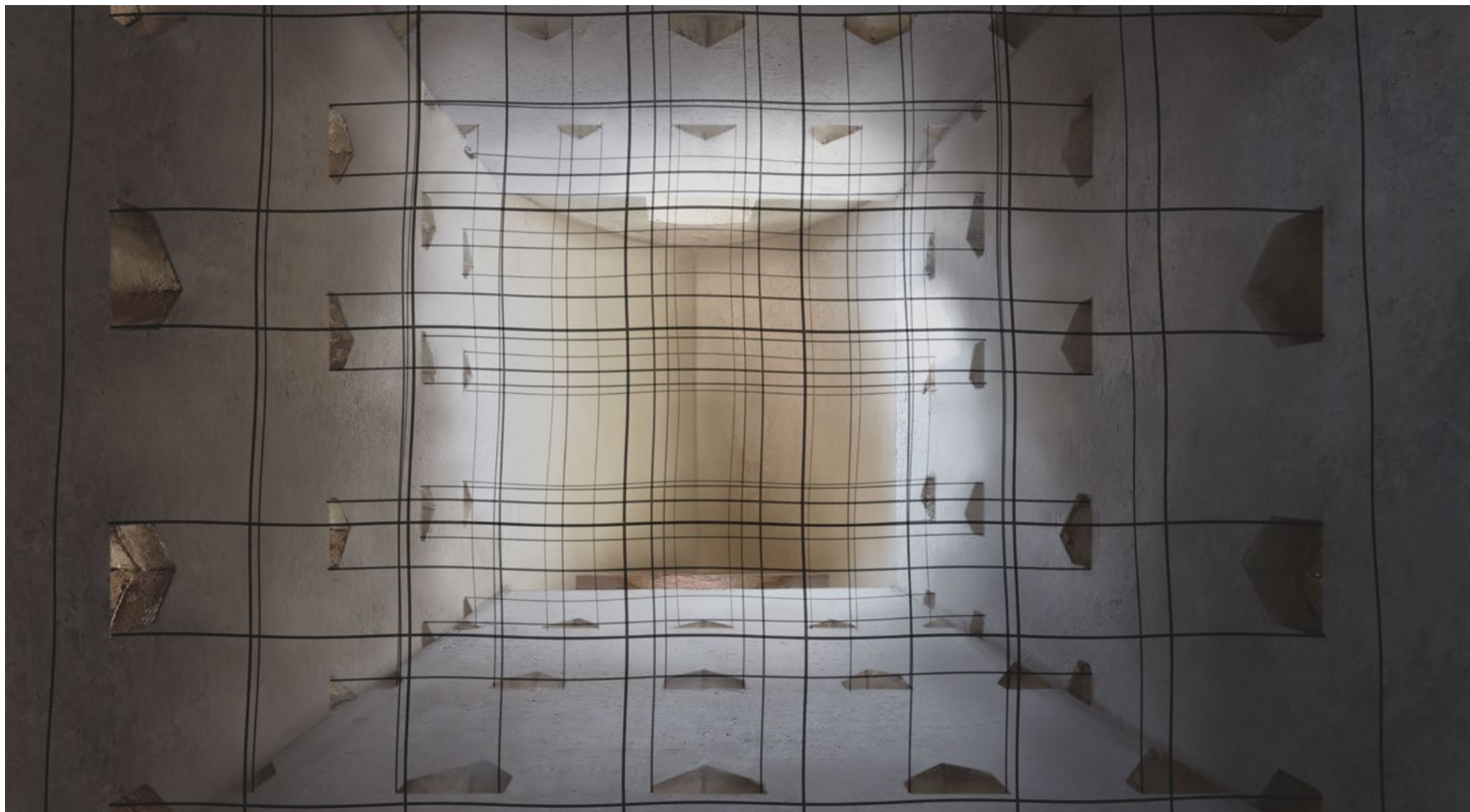
To be untouched and distant are qualities which can be easily shown in terms of the furniture of the silo towers. We offer a template for the multi-faced building which the future residents can fill with any colour they like.

szervezők
Galántai Gergely
3. díj
konzulens
Helfrich Szabolcs DLA,
egyetemi adjunktus

authors
Gergely Galántai
3rd Prize
consultant
Szabolcs Helfrich DLA,
assistant professor

Dolgos tornyok

Busytowers

A várost körülvevő majorokon összesen hét darab egykori zabsiló torony, vagy ahogy a helyiek nevezik őket, bolond-torony áll. Ezekből kettő víztoronyként funkcionál, további öt azonban hasznosításra vár, állapotuk erősen leromlott. Hasznosítási javaslatom szerint a tornyok nyári diáktáborok központjaivá, bolond-tornyokból dolgos tornyokká válnak. A programban való részvétel kiváltáná az érettségi megszerzéséhez 2016. január 1. óta kötelező 50 óra közösségi munkát, így biztosítható a táborok kihasználtsága. A felek számára gyümölcsöző ez a kapcsolat, mivel a gazdák a nyári csúc szezonban megfizethető ideiglenes munkaerőhöz jutnak; a település turisztikai potenciálja nő, mely lokális gazdaság-élénkítő hatással jár.

Az egész terület használó beépítéssel kicsi épületeket kapunk, melyek mellett a zabsiló megőrzi kitüntetett szerepét. Az épületek a talajszinttől elszakadnak, így vadászles-szerű egységeket kapunk, melyekhez a magas növényzet között kanyargó ösvények vezetnek. A tornyokból a termőföld felett messzire látunk, a szomszédos tornyok lakóival vizuális kapcsolatba léphetünk, míg a történeti épület mindenhol jól látható marad.

A terv visszatérő eleme a modul, mely megjelenik több léptékben. A zabsiló egykori belső fa szerkezetétől indul, nagy léptékben a beépítést alkotja, az új épületek formálásánál jelentős szerepet kap, ezután a részletformálás léptékébe vált. A modul, vagy ha úgy tetszik, pixel összeköti a történeti épületet a jelen korról.

Around the town there are 7 oat silo towers, so-called 'fools' towers'. Two of them have been turned to water towers, the other five are in bad condition and lost their original function. In my reuse proposal the fools' towers are transformed into busy towers as centres of summer camps for the young generation. By social work the youth is taught about traditions of our forbears and gets closer to local people. Participating in the programme equals attending the 50 hours social work obligatory before high school graduation, so utilization of the camps would be ensured. This asset is beneficial for both participants as the investor receives cheap temporary manpower, while touristic potential of the town is rising encouraging economic recovery.

The pavilion-like use of land results small buildings so the oat-silo remains the main element. As the new buildings are lifted from the ground they start to act like hunters' high-stands, while narrow paths lead to them through high vegetation. Looking out from the high-stands we can see neighbouring campers above the soil while the old tower is still clearly visible.

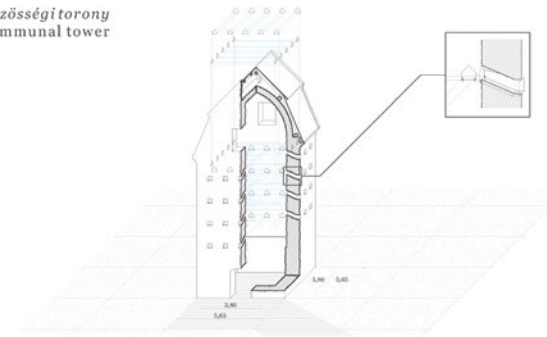
Module is a revolving element in this project as it appears in multiple measures. It starts from the oat-silo's inner wooden structure, after that it covers the whole plot in big scale, then becomes significant when forming the new buildings, and finally reduced to the scale of details. The module or pixel is a link between the historical building and the present.

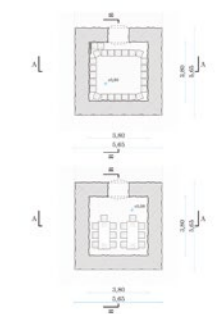
Dolgostornyok

Busytowers

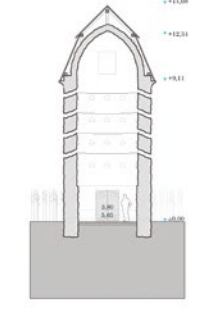
közösségi torony
communal tower

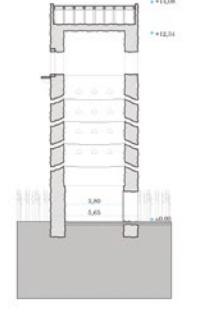
alaprész
base plan

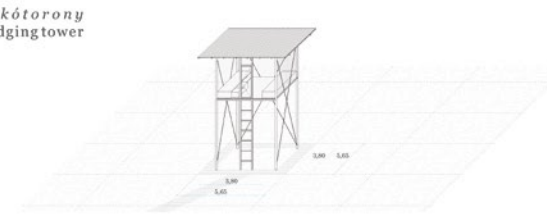
a-a metszet
section a-a

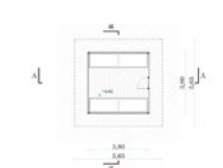
b-b metszet
section b-b

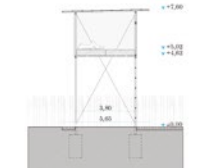
lakótorony
lodging tower

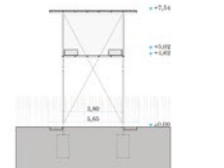
alaprész
base plan

a-a metszet
section a-a

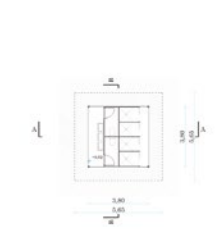
b-b metszet
section b-b

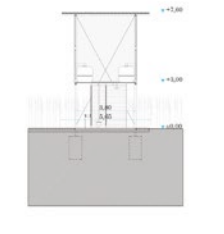
víztorony
water tower

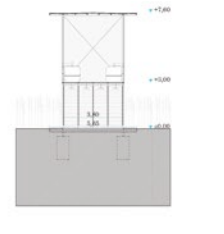
alaprész
base plan

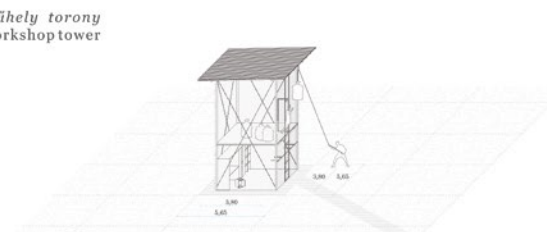
a-a metszet
section a-a

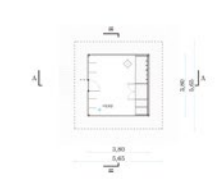
b-b metszet
section b-b

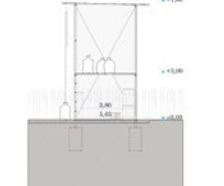
műhely torony
workshop tower

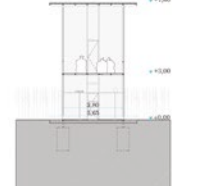
alaprész
base plan

a-a metszet
section a-a

b-b metszet
section b-b

szervezők
Bakó Bettina, Novák Sándor
konzulensek
Gaul Cicelle DLA, egyetemi adjunktus
Weiskopf András, egyetemi tanársegéd

authors
Bettina Bakó, Sándor Novák
consultants
Cicelle Gaul DLA, assistant professor
András Weiskopf, assistant lecturer

Rejtett irányok

Hidden Directions

Mezőhegyes történeti épületei közé tartoznak a helyiek által bolondtoronyoknak nevezett zabszárító műemlék silók, melyek mára elavultak, romos állapotban, felújításra várva találhatóak a település legkülönbözőbb részein. A mezőgazdasági termelési technológia változása miatt mára elavultnak számító tornyok eredeti állapotba való visszaállítása jöhet a történeti érték megőrzését jelenti, azonban ennél sokkal több lehetőség is rejlik bennük.

A történeti érték miatt azonban fontos számunkra a tervezés folyamán a tornyok között lévő szellemi kapcsolat erősítése, ezzel a meglévő sík rendszer felett egy új értelmezési réteg megteremtése, mely eredménye a vizuális kapcsolat létrejötte. A különböző helyzetekre reagálva, azoknak megfelelő beavatkozásokkal képzeljük el a tornyok állapotának megővését, helyreállításukat, kiegészítésüket – kortárs építészeti eszközökkel. Ezzel változatos funkciók és helyzetek jönnek létre, melyek egyaránt szolgálják a helyiek és ide látogatók igényeit is. Az így kialakított elemek egységes rendszerbe foglalják az iránypontokat, ezzel meghatározva térbeli helyzetük, megteremtve az értelmezéshez szükséges kapcsolatot. A tornyok a környezet alakító sugaras utak közelében helyezkednek el, így a rendszerbe illesztett összekötő utakkal könnyen körbejárhatóak, ezzel erősítve a köztük és környezetük közt lévő kapcsolatot.

A tervezés előképei közül, a tornyok síkságon való megjelenésének különös helyzetét jelképezi számunkra Juhász Ákos és Eke Dániel Corn-walk projektje. A táj új nézőpontba helyezéséhez apró beavatkozás is elég nagy a hatás eléréséhez. Mezőhegyesen a silók adottak, így finom beavatkozással is megerősíthetők a meglévő építészeti értékek és újak hozhatók létre.

Most of the silos located at various parts of Mezőhegyes are in a bad condition, waiting for renovation in spite of being catalogued monuments. Because of the technological changes in agriculture they became obsolete, their restoration would mean the preservation of their historical value, however, the towers have more potential.

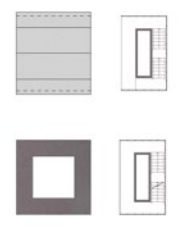
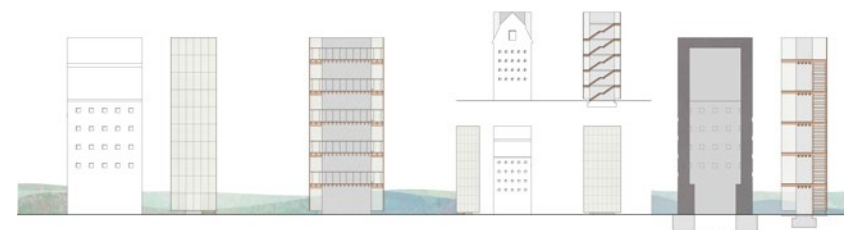
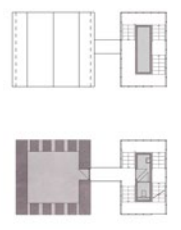
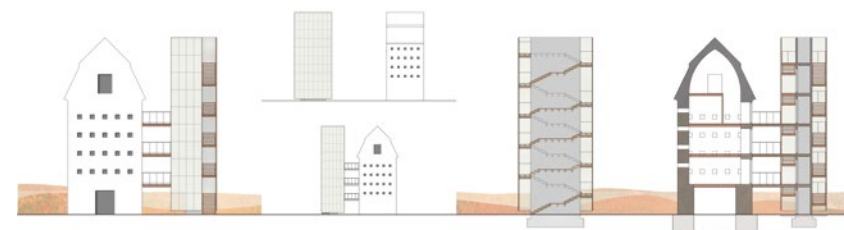
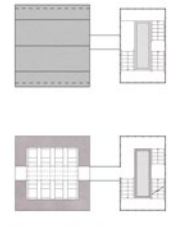
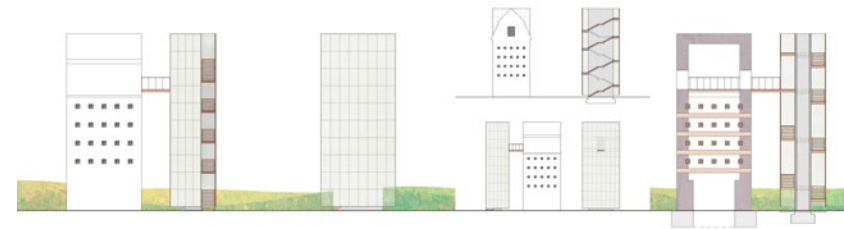
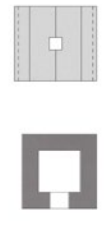
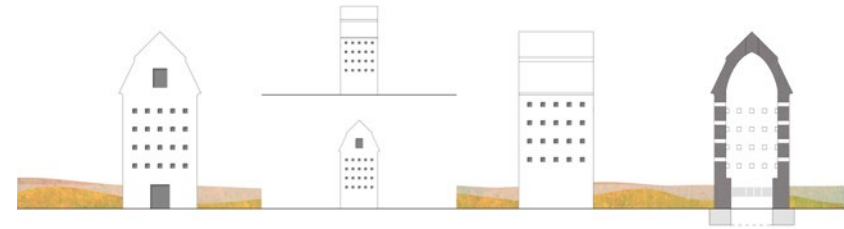
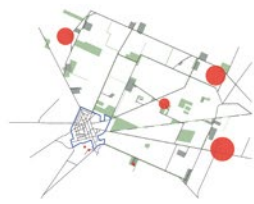
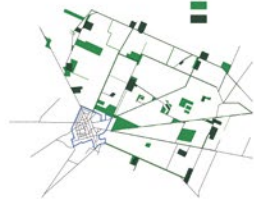
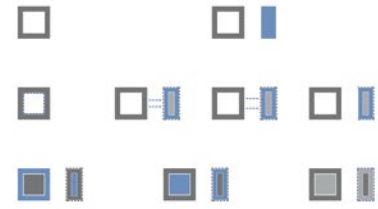
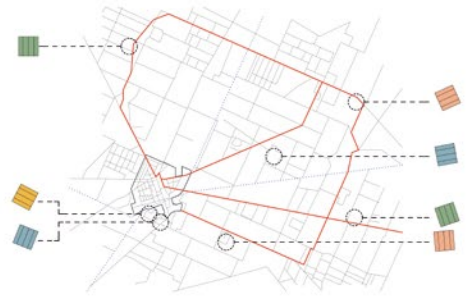
The strengthening of the spiritual bond between the towers is an important part of our design process, because of their historical value. It forms a new layer above the given system which helps the understanding and makes visual connection. The various spatial and environmental situations results in different contemporary architectural additions beside the preservation of the towers. The planned different functions will serve the visitors and the locals as well. The system of new architectural elements structure the landmarks, define their situation in space. The radial roads define the paths between the towers, which emphasise the connection among them.

For us, the strange appearance of the towers on lowlands is symbolised by the Corn-walk project, made by Dániel Eke and Ákos Juhász. Small interventions are enough to create a new perspective of the landscape. Because of the given silos, new architectural values can be created and the existing ones can be improved even with delicate means.

b4

Rejtett irányok

Hidden Directions

A Somló hegy délkelet felől
fotó: CIVERTAN 2017

Somló Hill, southeastern view
photo by CIVERTAN 2017

Somló_(ki)látópontok

A Somló hegy igazoltan már a kőkor óta lakott, az antropogén hatásoknak „kitett” terület. Jelentős táji változások feltehetően a bronzkorban és a vaskorban kezdődtek, amikor földvárak épültek a hegyen, temetőket alakítottak ki, és talán a szőlőművelés is ekkor kezdődött. Az ember tájformáló hatásának ezen bizonyítékai ma a hegy tetején a beerdősült területeken is érzékelhetők. A későbbi korok tájhasználatára javarészt a szőlőműveléshez kapcsolódik, a hegyen egykor komoly erőt képviselő középkori eredetű vár, valamint több kápolna is található. A 20. század végére az egykori – főként egyházi – birtoktömbök feldarabolódtak, több mint 3000 kisméretű pince és szőlőterület tagolta a borvidéket. Az ezredforduló után több, jelentős birtoktest alakult, a kis pincék egy része így mára eltűnt, de még mindig 2000 körüli a számuk.

A hegy drasztikus átalakulása az utóbbi években figyelhető meg. Megjelentek az első „nagy házak”, a tehetősebbek támfalakat építenek, szilárd burkolatú utak készültek, megújulnak a pincék. A „romantikus” világ korszerűvé, ha úgy tetszik kortársá alakul, kérdés, hol és mikor ér véget a folyamat. A felmérések egyik fő célja volt, hogy még „időben” felvegyük ezt a pillanatképet, amelyből a múlt rétegei sikeresen visszafejthetők, a jövő pedig – szándékunk szerint – koncipiálható. Belátható időn belül a Somlóhegy világörökségi jelölését tervezzük.

Tervezési feladat egyrészt olyan helyek, helyszínek kijelölése, amelyek a domborzati, és beépítési viszonyokhoz illeszkedve, azokhoz új értéket adva a hegyet járóknak megállókát, (ki)látópontokat adnak. Ezek nem feltétlenül tornyok, azaz vertikális elemek, a kérdés nyitott.

Somló_Lookouts

The Somló Hill has been a populated area since the stone age, it has been subjected to anthropogenic influence ever since. Considerable changes in the landscape probably occurred during the bronze and iron ages, when earth strongholds were constructed on the hill, cemeteries were established and probably viticulture started as well. These marks of the human activity in the landscape can be detected even on the forestry areas on the top of the hill today. The landscape use of the subsequent ages revolved around viticulture, however, there is a once-strong medieval castle and more chapels on the hill as well. The large estates that were originally owned mostly by the church were subdivided by the end of the XXth century into more than 3000 small vineyards. After the turn of the century more larger estates re-formed with a considerable size, however, there are still cca. 2000 small wineries operating on the hill.

The drastic change in the look of the hill took place in recent times. The first “big houses” appeared, the more wealthy are building buttresses, the cellars are being renovated. The romantic world is becoming modern, more contemporary. The question is: when and where does this process go? The primary goal of the surveys was to take a snapshot of the romantic, old image in time, from which the layers of the past can be understood, and the future can be conceptualized. We are planning to nominate the Somló Hill for the World Heritage protection in the near future.

The design task is to mark locations on the hill to be transformed into stations and lookout-points for the visitors. The designs have to fit the landscape and the man-made elements. The designs don't necessarily have to be towers, the question is open.

szerzők
 Bálint Anna, Csáthy Dorottya, Rácz Noémi
 1. díj, Tanszéki Különdíj,
 Építésztechnológiai Kari Különdíj
 OTDK II. helyezett
 konzulensek
 Terbe Rita, egyetemi tanársegéd
 Kisberzsényi-Nagy György, építész

authors
 Anna Bálint, Dorottya Csáthy, Noémi Rácz
 1st Prize, Departmental Special Prize
 Special Prize of the Faculty
 OTDK* IInd Place
 consultants
 Rita Terbe, assistant lecturer
 György Kisberzsényi-Nagy, architect

Érintő

Tangent

„A szakértők végül is oda juttatták a világot, ahová csakugyan eljutott. Mi lenne most, ha végre az egész vonalon megszólalna és közbeszólna a magánember? Megszólalna és azt mondaná: Kérem, rólam is szó van.”
 (Márai Sándor: Vasárnapi Krónika, 1943)

A TDK dolgozatunkban nem egy konkrét megtervezett és megépítendő elem dokumentációját tűztük ki célul, hanem a fennálló és elemzett szerteágazó problémára, valamint a felmerülő kérdésekre kerestünk lehetséges megoldásokat és válaszokat. Egy, a borvidék felé kellő tiszteletet mutató szemléletmódot keresünk. Véleményünk szerint ez a táj azon kevesek egyike, ami valóban önmagában hordozza értékeit, s nem rakható rá semmiféle többlet azon felül, ami igazán szükséges.

Céljaink közé tartozik a fent és a lent, a külső és a belső viszonyának tisztázása, az ellentétek fellazítása, a hegy érintetlenségének és tisztaságának megőrzése. Fontosnak tartjuk a megérkezés-parkolás-elindulás folyamatát. A jövőben a növekvő számú látogatók egyre több és többféle funkciót kiszolgáló, egységes képet mutató padokat és szemeteseket igényelnek. Variálható elemrendszert hozunk létre ezen igények kielégítésére. Ennek flexibilitását kihasználva nem erőltetünk egy házra, a telkére és lakóira semmilyen kész formát, ám a kezükbe adunk egy lehetőséget és egy készletet, amiből a számukra hiányzó tárgyakat alakíthatnak ki saját területükre és igényeikre. Ezzel egy közösségépítő folyamat elindítása is lehetséges.

„Csinálhatunk bármilyen jó bort és rendbe hozhatjuk a hegyet, ha nem hozzuk rendbe a hegyet körülvevő kontextust, a megoldatlan gazdasági és szociokulturális problémák megeszik Somlót, csak idő kérdése.”
 (Tornai Tamás)

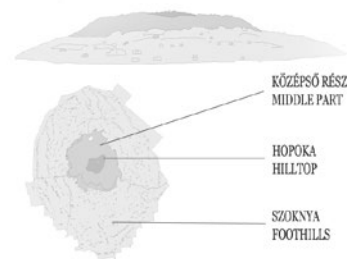
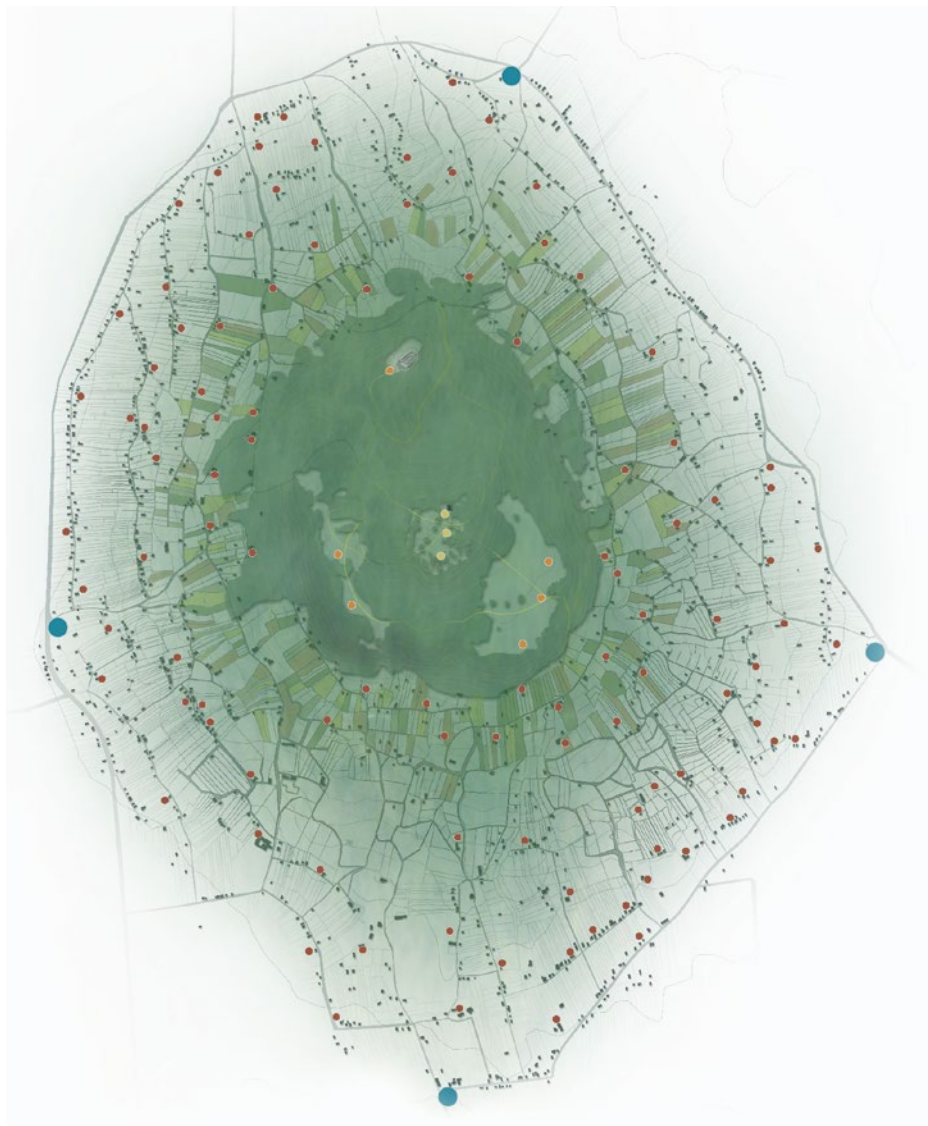
“At the end, the experts made the world become something exactly as it is. What if now, finally the man of everyday could interrupt and tell a word? One would tell a word, and say: Please, it is also about me.”

(Sándor Márai: Vasárnapi Krónika, 1943)

In our project our aim was not to document a designed object, it was to figure out possible solutions and answers for the existing and analysed, diverse problems. We would like to establish/support an approach which shows respect to the wine region. In our opinion this land is one of the few that really carries its values in itself, and extra items cannot be added apart from the ones that are really necessary.

Our main goal is to make the relationship clear between up and down, inside and outside, dissolving the contrasts and to preserve the intactness and purity. We find the process of arriving-parking-starting off really important. We see that the tendency shows an increasing number of tourists and visitors so the area needs a network of well-organized bench and bin placement which serves different functions depending on the location and also create a unified appearance. As a result of this need, we decided to make a variable system of elements. To take an advantage of its flexibility we are definitely not about to specify a one and only type of form and force anyone to have it in one's site or garden, however we give them a possibility and a set of components that they can convert into missing objects and be placed in their proper space. Thereby our purpose is to initiate a developing, cooperating process of the commune that also defines a common, unified “brand” of the flat areas and the hills as well.

“We can make any kind of good wine, and cultivate the mountain, if we do not fix the context around the hill, the unsolved economical and social-cultural problems will defeat Somló, it is only a matter of time.”
 (Tamás Tornai)

● PARKOLÓK_PARKING

● 'SZOKNYA'_FOOTHILLS

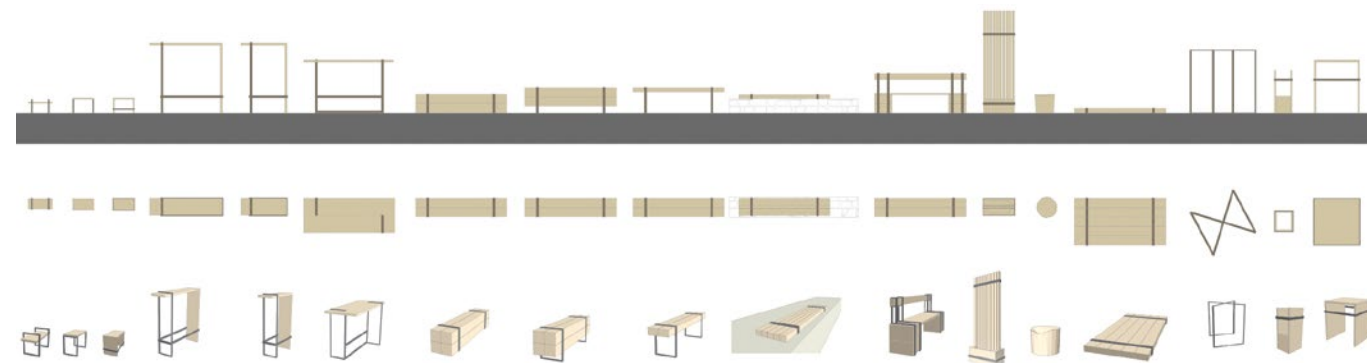
● KÖZÉPSŐ RÉSZ_MIDDLE PART

● 'HOPOKA'_HILLTOP

KONCEPCIÓ_CONCEPT

szervezők
 Bedő László, Kovács Christopher,
 Vági Péter
 Média Építészeti Díja 2017 – döntős
 konzulens
 Vasáros Zsolt DLA, egyetemi docens

authors
 László Bedő, Christopher Kovács,
 Péter Vági
 Media's Architectural Prize 2017 – finalist
 consultant
 Zsolt Vasáros DLA, associate professor

Kapocs

Clip

A Zirci Apátság prэшháza és pincéje a somlóvásárhelyi oldalon épült klasszicista stílusban. Bár az épület építészeti nem hordoz egyedi értékeket, a pozíciójából fakadóan egyértelműen kiemelendő. Fekvését tekintve a déli oldalon található, ahonnan a vásárhelyi oldalra és egyúttal az egész Balaton-Felvidékről pazar látkép tárul elénk. Ha térben kicsit jobban megvizsgáljuk, megfigyelhetjük, hogy gyakorlatilag a hegy szoknyájánál helyezkedik el. Ezáltal ideális helyszín lehet az innen induló és visszaérkező turisták részére kialakított megálló létesítéséhez.

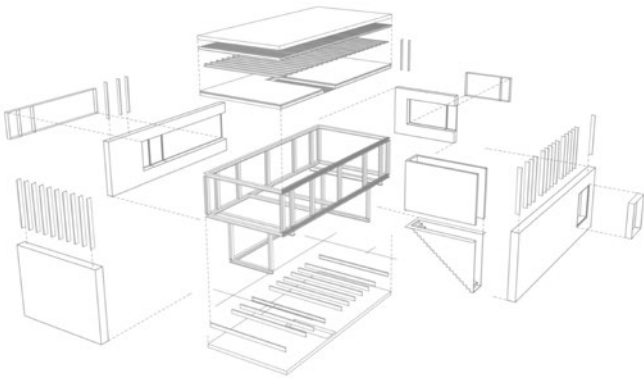
Az épületet ebben az állapotában már nehezen tekinthetjük műemléki értéknek, térben elfoglalt helye azonban mégis felértékeli. A festői táj körül öleli a házat. Tömege és nyílásainak architektúrája a helyben megszokottnál nagyvonalúbb. A földszinten elhelyezkedő három fal közösen alkot egy torzót, mely az út felé nyílik fel.

Erre a kialakult nagyvonalú szituációra reagálva, továbbá a hegyvel való viszonyt figyelembe véve terveztük a turista pontot az épületben. De hogy kell kezelni egy ilyen összetett „lenyomatot”? Tudjuk, hogy az épületnek több fázisa is volt, ahogy az a szerkezetekből is látszik. A hely nagyon feszes és minden négyzetcentiméter elfoglalt terület rendkívül értékes. Figyelembe véve az adottságokat elkerülhetetlennek találtuk az épülettel való kapcsolat kialakítását. Lehet a rom maga is kiállítás tárgya? Ha igen, ennek megfelelő körültekintéssel kell kezelnünk. Egyszerre szükséges védelmezni, megőrizni és megmutatni a látogatóknak.

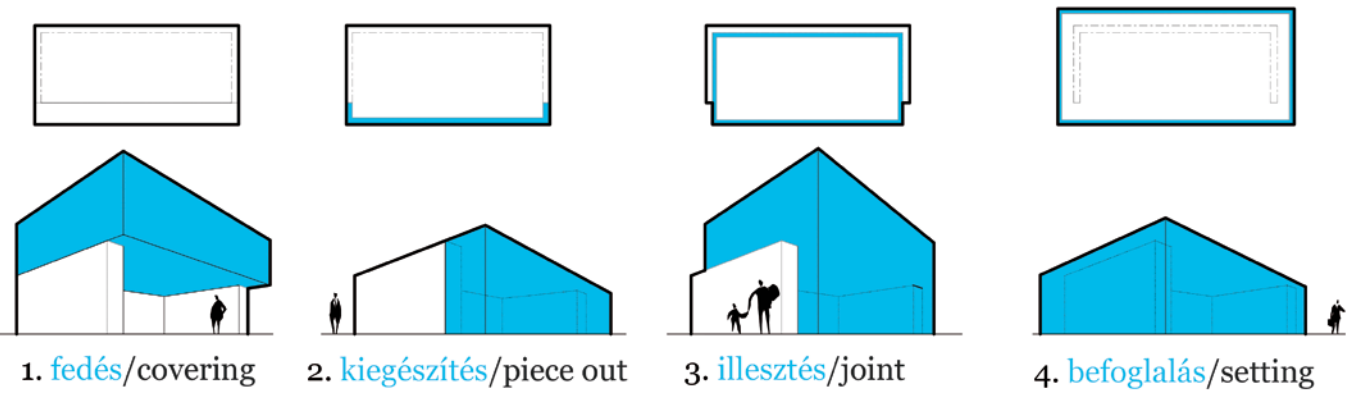
The press-house of the Abbey of Zirc and its basement was built in a classicist style at the side of Somlóvásárhely. Although the building itself architecturally does not have any unique qualities, it is unequivocally significant due to its position. It can be found on the southern side from where sumptuous sight bursts upon our view to the side of Vásárhely and at the same time to the whole Balaton Upland. If we thoughtfully observe the location of this building we notice that it is basically at the “skirt” of the mountain. Therefore, it can be an ideal location for the stop which would be used by the tourists who are leaving from here and arriving back.

We cannot look at the building as an ancient monument but its location makes it extremely valuable. The scenic landscape encompasses the house. Its mass and the architecture of its openings are more generous than the local traditions. The three walls located at the street level frame the torso of the building that opens up to the street.

We designed the tourist stop in the building reacting to this spatial architectural situation, strengthening its connection to the hill. The challenge was to deal with such a rich “print”. We know that the building used to have more “presents” as we can see on the structure. The place is very tight and every engaged square centimetre is extremely valuable. Considering the circumstances, we came to the conclusion that it is inevitable to create a direct connection with the building. Is it possible for the ruin to be the topic of the exhibition? If so, we have to handle it with prudence accordingly. It is necessary to protect and save it, as well as to introduce it to the visitors.

Robbantott nézet / Exploded view

1. fedés / covering

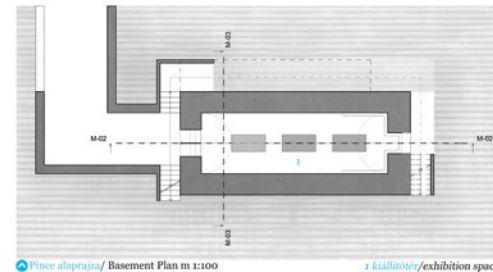
2. kiegészítés / piece out

3. illesztés / joint

4. befoglalás / setting

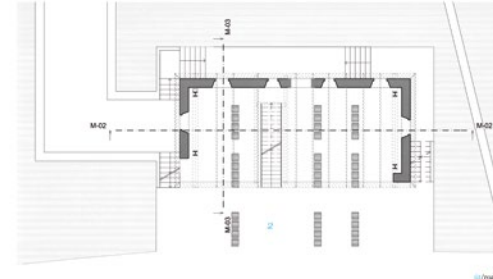
Kapocs

Clip

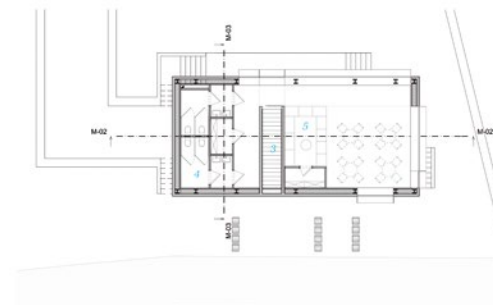
Pince alaprajz / Basement Plan m 1:100

1 kiállítás / exhibition space

Földszint alaprajz / Ground floor Plan m 1:100

2 állandó terasz / permanent terrace

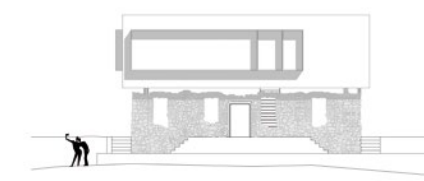

Emelet alaprajz / First floor Plan m 1:100

3 lépcső / stair 4 toalett / toilet 5 büfé / cafeteria

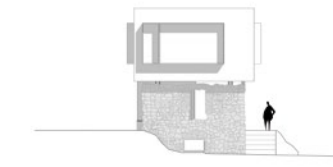
Hosszmetszet / Longitudinal Section m 1:100

Déli homlokzat / Southern facade m 1:100

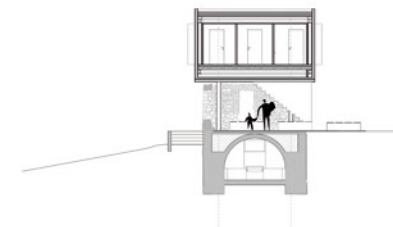
Északi homlokzat / Northern facade m 1:100

Nyugati homlokzat / Western facade m 1:100

Keleti homlokzat / Eastern facade m 1:100

Kereszmetszet / Cross-Section m 1:100

szerzők
Huszár Tamara, Kalász Dóra,
Kalmár Dorina, Tóth Annamária
konzulensek
Somlai Anikó, építész
Vasáros Zsolt DLA, egyetemi docens

authors
Tamara Huszár, Dóra Kalász,
Dorina Kalmár, Annamária Tóth
consultants
Anikó Somlai, architect
Zsolt Vasáros DLA, associate professor

fotó: Zacher Bendegúz

photo by Bendegúz Zacher

_Hexagon

_A Somló adta lehetőségeket vizsgálva és elemezve azt a célt tűztük ki magunknak, hogy a turistaútvonalat, és az ahhoz kapcsolódó elemeket fejlesszük.

_Hat pontot jelöltünk ki a fejlesztés helyszínének; kilátó, vár, Kinizsi-szikla, rompincék, Kőkonyha, tábor. Ezek többsége már a meglévő tanösvény részét képezik. A többi pont kevésbé frekvenciát pozícióban helyezkedik el. Ezeket a már meglévő szövetbe illesztjük. Megoldásként egységes arculatot adunk, ezzel összekapcsolva a külön részeket. Az első öt "állomásra" kisebb beavatkozási javaslatokat adunk (kiegészítés, hozzáépítés), felhívjuk az arra látogatók figyelmét a hely értékeire, szépségeire.

_A hatodik, egyben legnagyobb beavatkozás helyszíne a Somló délkeleti oldalán található kaszálórét. Ezt a hegy múltjához illeszkedő módon igyekszünk megvalósítani. A hegy peremén kibukkanó bazaltorgonák természetes jelenléte hozzátartozik a hely szelleméhez. Sok helyen visszaköszön a hatszög forma (a vár konyhájának kürtője) és a bazalt, mint építőanyag (támfal) is. Ennek a formának a megtartásával és megjelenítésével szeretnénk a hegyhez való viszonyt erősíteni. Az erdei iskola épületei is ezt a mintát követik, mintha a földből kiemelkedő bazaltorgona szeletek lennének.

_Az erdei iskola a tanösvénynek jelöl ki egy origót, ezzel összefogva a fent említett helyszíneket. Hat kisebb épületet terveztünk, amik a főépület köré csoportosulnak. A tábor alkalmas iskolás csoportok, azonos érdeklődési körök fogadására. A főépületben lehetőség nyílik közös programokra, előadásokra, míg a melléképítményekben kiscsoportos foglalkozások valósulhatnak meg.

_Hexagon

_Examining and analysing the possibilities of Somló, we aimed to develop the touristic route and the joining elements.

_We designated six spots as locations of the development: the look-out tower, the castle, Kinizsi rock, the cave ruins, Kőkonyha and the camp. Most of these are already parts of the touristic route. The other spots are located in less popular areas, these will be joint to the context. As a resolution, we will give the hill an overall look, thus connecting the different parts. For the first five spots we give smaller suggestions for intervention (such as supplements and some additional building) and we attract the tourists' attention to the values and the beauty of the area.

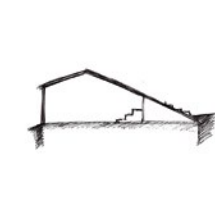
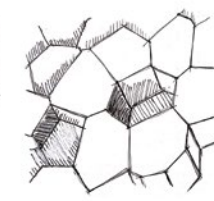
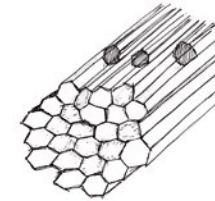
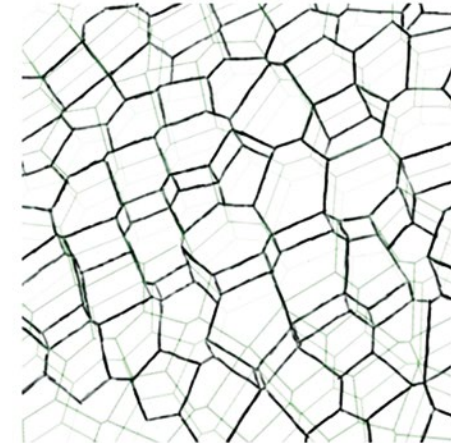
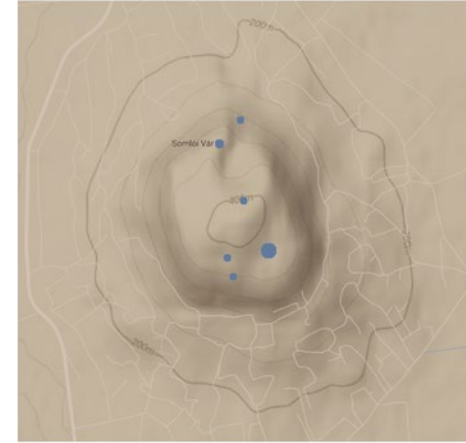
_The location of the sixth, the biggest intervention, is the meadow at the north-eastern part of Somló. We try to accomplish this in a way that respects the hill's great past. The basalt stones at the edge of the mountain are indispensable parts of the appearance of the mountain. The hexagon shape and the basalt, as building material, appears frequently. By keeping this shape, we can fit the development into the hill's appearance. The buildings of the open-air school also follow this pattern, as if they were pieces of basalt stones themselves, emerging from the ground.

_The open-air school designates an origo for the touristic route, connecting the above mentioned areas. We planned six smaller buildings which are located around the main building. The camp is suitable to accept school groups and people with the same interests. The main building is suitable for common programs and lectures, whilst the outbuildings provide location for programs for smaller groups.

_Hexagon

_Hexagon

szerző
Baldauf Anna, Ulbert Mónika Zsuzsanna
konzulens
Weizskopf András, egyetemi tanársegéd

author
Anna Baldauf, Mónika Zsuzsanna Ulbert
consultant
András Weizskopf, assistant lecturer

Tájpont

Landscapepoint

fotó: Zacher Bendegúz

photo by Bendegúz Zacher

Tervünk egy jelrendszer segítségével támpontokat, utat mutat a túrázóknak. Ezek az iránypontok vezetnek a turistákat, és lehetőséget adnak a természet valódi megélésére. Célunk apró, egyszerű beavatkozással kiemelni az értékeket és megmutatni azt, ami elbűjlik.

A tervezés során lényeges szempont volt a természet és a mesterséges beavatkozás viszonya, így a projekt fő koncepciója a Somló érzékeny bemutatása. Több alternatív pont közül kettőt kidolgozva mutatjuk be elképzeléseinket. A terv egy rendszert foglal magába, amely két alapvető elemből épül fel. Ez a két alkotórész pontszerű és vonalszerű elemként különböztethető meg.

A hosszanti elem 1,20 m magas, lapos Corten acél póznák sorolásából áll össze. Ezeket nem szükséges sűrűn helyezni. Észrevehetőnek és tisztán felismerhetőnek kell lenniük.

A pontszerű rendszerelem a kiválasztott szikla tetején áll, a már meglévő útvonal közelében. Ez szintén egy hegesztett Corten acél szerkezet a járható felületén csúszásmentes réteggel borítva. Az elem négy helyen, kis mértékben emelve, pontszerűen csatlakozik a sziklához. Habár az elemek észrevehetőek, elűtnek környezetüktől, mégis érzékenyen viszonyulnak ahhoz.

A természetjárás felfedezésélménye rabul ejti a turistát és kirántja a mindennapokból. A természethez csak ez a kicsi, egygesztusú hozzáadás szükséges ahhoz, hogy a folyamat elinduljon és a hegy rejtett szépségei is feltárjanak a kiránduló számára.

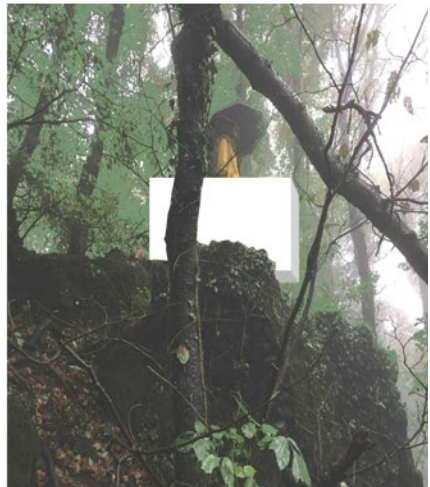
Our project provides a guideline for tourists via a system of symbols, landscapepoints. These landmarks guide the hikers, as well as help them experience nature in an authentic way. During designing the primary aspect was to focus on the relationship of the nature and the artificial object.

The main topic of the program is introducing Somló sensitively. Two of many alternative location options are elaborated to present our ideas. The project includes a system that involves two basic elements. These two components can be categorized as linear and point objects.

The chosen linear structure consists of flat Corten steel poles with a concrete foundation, placed 2-3 meters from each other. It is not necessary to put the elements too densely. They only need to be noticeable and clearly traceable.

The point part of the system stands on the top of a cliff near to the present tourist route. This element is also a welded Corten steel object covered by non-slippery layer on the walking surface. The structure is raised and fixed to the high rocks on four points. Even though the elements are visible, contrasting their environment, their attitude is still sensitive.

You can easily immerse in discovering nature and get away from the grey weekdays. Only a simple sign is necessary to start the journey. This is just enough so the hidden beauties of the mountain are visible for the hikers.

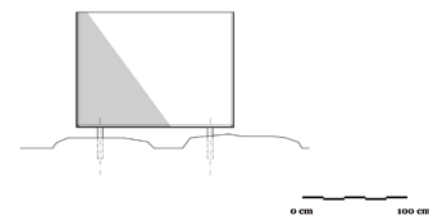
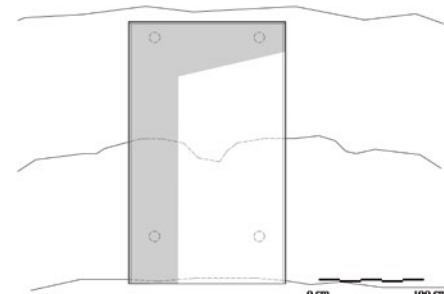
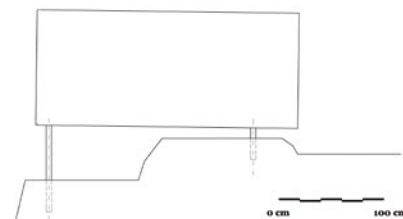
Tájpont

Landscapepoint

fotó: Zacher Bendegúz

photo by Bendegúz Zacher

Az erdélyi terepmunka résztvevői 2016-ban :

Participants of the fieldwork in Transylvania, 2016 :

partnerintézmények :

participating institutions :

Maros Megyei Múzeum (Marosvásárhely), Humboldt-Universität zu Berlin - Winckelmann Institut, Universität zu Köln Archäologisches Institut, Fachhochschule Erfurt - Fachrichtung Restaurierung und Konservierung, Eötvös Loránd Tudományegyetem Budapest - Geofizikai és Úrtudományi Tanszék, BME Építésztechnológiai Kar Ipari és Mezőgazdasági Építészeti Tanszék, Pécsi Tudományegyetem Régészet Tanszék, Babeş-Bolyai Tudományegyetem - Kolozsvár Ókortörténeti és Régészeti Intézet

oktatók :

teachers :

Daniel CIOATĂ, DOBOS Alpár, Manuel FIEDLER, GAUL Cicelle, Marie-Hélène GRUNWALD, Constanze HÖPKEN, Angela LUMEZEANU, Nicoleta MAN, Christoph MERZENICH, ÖTVÖS Koppány Bulcsú, Silvia MUSTATĂ, PÁNCZÉL Szilamér-Péter, PETRUȚ Dávid, REZI Botond, SIDÓ Katalin, SZABÓ Máté, VASÁROS Zsolt, VASS Lóránt, Frank WEISENBERG

tutorok :

tutors :

BURKHARDT Britta, DACZÓ Levente, NYULAS Dorottya, SZILÁGYI Orsolya

hallgatók :

students :

ÁDÁM Liliána, CSOBOLYA Nóra, DEZSŐ Zsolt Balázs, Julia ECHNER, Ann-Katrin FARSEN, Larissa GEHRKE, Léa GEISLER, JANICSEK Nóra, Hannah KOCH, KORMOS Júlia, Melina LAUFFS, LOVAS Klára, LŐCSEI Vera, Marion MASELTER, NEMÉNYI Réka, POSTA Ferenc, Lisa RENKER, Fergus RÜTER, SÁGI Gergely, SZÚCS Imre Ferenc, Alexander THIES, VÁGI Péter, VERES Laura, Anna Nina WINDMÜLLER

oktatók és hallgatók a Somló hegyi terepmunkában – 2015/2016 :

teacher and student participants on the fieldwork at the Somló Hill, 2015/2016 :

BALÁZSIK Stefánia, DÁVID Dóra, HURTÁK Gabriella, KOSÁRKÓ Klaudia, KOVÁCS Kata, LOVAS Klára, MIKLÓS Bernadett, ODRY Szilvia, PÁSZTOR Péter, SZABÓ Dávid, SZÚCS Imre Ferenc

oktatók és hallgatók a Mezőhegyesi felmérésekben – 2015/2016 :

teacher and student participants on the fieldwork in Mezőhegyes, 2015/2016 :

BARTÓK István, BOKOR Erzsébet, DOBAI János, DOMBROVSZKY Zsófia, GAUL Cicelle, HELFRICH Szabolcs, HERCZKU Róbert, NOVÉ Valéria, VÁGI Péter

A 2016-os TDK zsűrije :

The Jury of the Scientific Students' Association's competition session 2016 :

Anthony GALL PhD (SZIE YMÉK), PÁNCZÉL Szilamér-Péter (Marosvásárhely), TÖVISSI Zsolt (Csíkszereda), KOLOZSI József (Mezőhegyes), SZÉCSI Zoltán DLA (BME)

A 2016-os TDK opponensei :

Reviewers of the Scientific Students' Association's competition session 2016 :

BÁLINT Adrienn, BORSOS Melinda, FÉLIX Zsolt DLA, JÓZSA Ágota, KÉREY Csilla, KUND Iván, LUKÁTS István, NAGY Iván DLA, SZABÓ Dávid, SZENTIRMAI Tamás DLA, SZÚCS Gábor DLA, VAVRIK Ferenc, ZOMBOR Gábor DLA

A 2016-os TDK „identitás és kultúra” szekció konzulensei

Consultants of the Scientific Students' Association's competition session 'Identity and culture', 2016 :

BARTÓK István DLA

GAUL Cicelle DLA

HELFRICH Szabolcs DLA

KISBERZSENYI-NAGY György

LŐCSEI Vera

TERBE Rita

SÁGI Gergely

SOMLAI Anikó

SZALAI-GERE Judit

VASÁROS Zsolt DLA

WEISKOPF András

a1-c2 BEDŐ László, KOVÁCS Christopher, VÁGI Péter

a2 ÁDÁM Liliána, POSTA Ferenc

b1 MAKLÁRI Lili, LUKÁCS Anna, TÓTH Annamária

a3 CSÁSZÁR Dorottya, UJLAKI Ágota

b2 ERHARDT Panna Sára, PÉNZES Ábel, KISS Dávid

b3 GALÁNTAI Gergely b4 BAKÓ Bettina, NOVÁK Sándor

c1 BÁLINT Anna, CSÁTHY Dorottya, RÁCZ Noémi

c3 HUSZÁR Tamara, KALÁSZ Dóra, KALMÁR Dorina, TÓTH Annamária

c4 BALDAUF Anna, ULBERT Mónika Zsuzsanna

A 2016-os TDK „Identitás és kultúra” szekció alkotói

Authors of the Scientific Students' Association's competition session 'identity and culture', 2016

**Veit Stürmer Malia-ban (Kréta)
a palota területén
fotó: Vasáros Zsolt, 2013**

**Veit Strümer in Malia's Palace (Crete)
photo by Zsolt Vasáros, 2013**

A Stürmer-díj

Idén egy különdíjjal emlékeztünk meg A Római Limes az Európai Kultúrtájban elnevezésű ERASMUS IP program főszervezőjéről, aki 2013 őszén váratlanul távozott közülünk.

Veit Stürmer 1957. április 1-én született Berlinben és Riehenben (Svájc) nevelkedett. 1976–1983 között klasszikus régészetet, egyiptológiát és zenetudományt tanult Heidelbergben. Tanulmányait a minószi kerámiák témájában írt PhD dolgozatával zárta.

1984-ben ösztöndíjat kapott egy tanulmányútra a Német Régészeti Intézettől, ahol később 1985–1986 között dolgozott. 1987–89-ben kutatási ösztöndíjat nyert el, amellyel Amnisos-i és Malia-i (Kréta) munkáit támogatták. 1990 óta a Berlieni Humboldt Egyetem Winckelman Intézetének kutatója és oktatója, valamint az intézet gyűjteményének kurátora volt. 2001 óta a Havanna Egyetem (Kuba) vendégprofesszoraként is működött.

Tudományos érdeklődése középpontjában első sorban a minószi kultúra állt, valamint Kréta kapcsolata Egyiptommal és a Közel-kelettel, de ugyanakkor a Berlin-Brandenburgi Víz Alatti Régészeti Egyesület elnöke is volt. A Romániával közös nemzetközi programot 2009-ben indította útjára.

The Stürmer Prize

This year we dedicated a special prize to the mentor of the ERASMUS IP - The Roman Limes as Cultural Landscape, who left us very unexpectedly in 2013 autumn.

Veit Stürmer was born on 1 April, 1957 in Berlin and was brought up in Riehen, Switzerland. From 1976 to 1983 he studied Classical Archaeology, Egyptology and Music Science in Heidelberg and completed his PhD on Minoan pottery.

In 1984 he received a travel scholarship awarded by the German Archaeological Institute. From 1985 to 1986 he was employed at the German Archaeological Institute and from 1987 to 1989 he had a research grant for his studies in Amnisos and Malia, Crete.

As of 1990 he served as a scholar at the Winckelmann-Institut of the Humboldt-University in Berlin and as the curator of the institute's collections. Since 2001 he has served as visiting professor at the University of Havana, Cuba, too.

His scientific interests focus in particular on Minoan culture and its relation to Egypt and the Near East, but he has also served as president of the Association of Underwater Archaeology Berlin-Brandenburg. He launched the international project in cooperation with Romania in 2009.

A római őrtorony sáncainak
maradványai Szakadát
Pécsi Légirégészeti Téka
49225
fotó: Szabó Máté

Remains of the ramparts of the Roman
Watchtower on Sácádat Hill
Aerial Archaeological Archive of Pécs
Nr. 49225
photo by Máté Szabó

Támogatók:

Sponsored by:

ROMAN LIMES ROUTE
TRASEUL LIMESULUI ROMAN
RÓMAI LIMES ÚTVONAL

THE ROMAN
LIMES AS
CULTURAL
LANDSCAPE

IPARTANSZÉK

Az „identitás és kultúra” TDK művészeti szekciók sorában a 2016-os év volt a negyedik. Ugyanakkor ez volt az első olyan év, amikor nem csak az immár hagyományossá vált erdélyi helyszíneket és programokat javasoltunk, hanem két további, a tanszékünk által jól ismert „kultúrtájat” vontunk be a programba: Mezőhegyest és a Somlót.

Az évek során felhalmozódott tapasztalatból kiindulva elhatároztuk, hogy kitágítjuk a feladatok körét és jellegét, a továbbiakban sem mellőzve a „Római Limes mint Európai Kultúrtáj” projekt kapcsán felmerülő helyszíneket. Tettük ezt azért is, mivel időközben megismertük a mezőhegyesi együttest, amely nagyléptékű, jelentős műemléki és egyedi gazdaságtörténeti emlékeket is magába foglal. A ménesbirtok a világörökségi cím várományosa, egyedi településszerkezete, felhagyott épületei és különleges adottságai építészeti-tervezési feladatokat kínálnak, amelyek az egyetemi oktatás számos szegmensébe jól illeszthetők. 2016-ban nagyon specifikus, mára funkcióját veszített épületekkel, az ún. zabsiló tornyokkal foglalkoztunk, illetve erre vártunk építészeti válaszokat a pályázatokban. A Somlóhegy építészetével, táji és kulturális értékeivel jó néhány éve foglalkozunk nyári felmérőtáborok és szakmai gyakorlat keretében. Több tervezési és zárthelyi feladat témája volt már a hegy és környéke, a TDK kiírásban pontosan nem definiáltuk sem a konkrét helyeket, sem a programokat, rábíztuk a tervezők és konzulenseik képzeletére.

The 2016 season was the fourth in the line of the “identity and culture” design competitions. Nevertheless, this was the first year when we did not only assign design topics from the well-known Transylvanian research, we expanded the range by two other cultural landscapes: Mezőhegyes and the Somló Hill.

Based on our experience over the years, we decided to expand the range of tasks and locations, while continuing to deal with the possible places of intervention brought up by the “The Roman Limes as a European Cultural Landscape” project. We did so also because in the meantime we got familiar with the collection of buildings on Mezőhegyes that include important large-scale, unique monuments of cultural and agricultural history heritage. The horse breeding estate is nominated to become a World Heritage Site and gives us a considerable number of architectural tasks as well due to its special settlement structure, abandoned buildings and other unique features that can be incorporated into numerous fields of university education. We focused on the oat silo towers in 2016, which are very specific, now functionless constructions, and we were expecting architectural answers for their reuse in the competition entries. The area on the Somló Hill with its picturesque landscape, special architectural heritage and cultural value has been the scene for multiple summer survey programs and internship projects. In academic year the Hill was assigned several times as design tasks on multiple levels, however, in the competition briefs we did not specify the exact location nor the function, we trusted the students’ and teachers’ imagination to find valuable proposals.

